

**Kohti ihmisen kokoista markkinataloutta –
Keskustanuorten vastuulliseen talouspolitiikan ohjelma**

Hyväksytty Keskustanuorten liittokokouksessa 23.10.2011

Kannen kuva Tomi Hirvinen / Keskustan kuvapankki

Sisällysluettelo

Johdanto	4
Viisi kärkitavoitetta	5
1. Velkaantumislle loppu	7
1.1. Kulutusverojen painopistettä kohdistetaan haitallisen kuluttamisen verottamiseen.....	7
1.2. Progressiivisuutta tuloveroihin	7
1.3. Omaisuuden ja siihen liittyvien tulojen verottamista kiristetään	9
1.4. Vastuuta lähiyhteisöille	11
1.1.4 Operaatio: Lähipalveluiden turvaaminen.....	11
1.4.2. Suomessa tarvitaan yhteisöjen politiikka.....	11
1.5. Toimenpiteet.....	12
2. Yrittäjähengellä lisää hyvinvointia	13
2.1. Pientä ja keski suurta kasvuyrittäjyyttä edistettävä	13
2.2. Yritysriskillisuus kuriin	15
2.3. Toimenpiteet.....	15
3. Kohti työelämän vallankumousta	16
3.1. Työttömyyden häpeästä itsensä kehittämisen yhteiskuntaan	16
3.2. Työttömyyden nujertaminen vaatii moninaista keinovalikoimaa	17
3.2.1. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu estettävä	17
3.2.2. Osatyökykyisille mahdollisuus työelämään	19
3.2.3. Nuorten syrjäytyminen on iso ongelma	20
3.3. Eläke vakuutukseksi työkyvyttömyydestä.....	21
3.4. Työhyvinvointitalkoot	22
3.5. Sosiaalireformistinen uusi yhteiskuntasopimus	23
3.6. Toimenpiteet.....	24
4. Perusturvaan peruskorjaus	25
4.1. Toimenpiteet.....	27
5. Askeleet kohti uuden ajan ekotaloutta.....	28
5.1. Talouden alueellinen hajauttaminen	28
5.2. Vero-ohjailun mahdollisuudet	30
5.3. Toimenpiteet.....	30
6. Tolkku takaisin kansainväliseen talouteen	31
6.1. Vahvan Suomen tie maailmantaloudessa.....	31
6.2. Euroalueen mätäpaise puhkaistava.....	32
6.3. Kansainvälistä hallintoa kehitettävä.....	33
6.4. Vastuullista vapautta, valvontaa ja vakautta finanssimarkkinoille.....	33
6.5. Toimenpiteet.....	34
7. Kansainvälistä vastuuta heikoimmista	35
7.1. Maatalouden tukiriippuvuutta vähennettävä asteittain.....	35
7.2. Kehitysapu kohdistettava nykyistä tehokkaammin.....	36
7.3. Toimenpiteet.....	37
Taluspoliittisen ohjelman valmisteluprosessi	38
Toimenpiteet kootusti:	39

1 Johdanto

2

3 *"Risti, jota ihmiskunta nyt kantaa, on raskas. Sen raskauden*
4 *syy on siinä, että se on väärän epäjumaluuden risti. Ainoa,*
5 *joka sen kantamisesta voi meidät vapauttaa, on uusi suhde*
6 *luontoon, uusi suhde maahan, irtautuminen keinottelu ja*
7 *kilpailupakosta, keinotekoisesta huvista ja ylellisyyden*
8 *ihannoinnista."*

9

- Santeri Alkio, Maalaispolitiikkaa 1

10

11 Keskustalaista talouspolitiikkaa määritetään usein sen kautta, mitä se ei ole. Monelle tutussa silloisen
12 Maalaisliiton julisteessa vuodelta 1950 vasemmalla lukee "Kommunismiin ja sosialismiin pakkovalta" ja
13 oikealle "Suurpääoman kahleet". Keskeltä löytyy keskustalainen vaihtoehto, vapaan kansan suora tie,
14 talouspolitiikan kolmas vaihtoehto.

15

16 Keskustanuorten talouspoliittinen työryhmä asetti tavoitteeksensa luoda puitteet sille mitä talouspolitiikan
17 kolmas tie meidän mielestämme tarkoittaa 2010-luvun yhteiskunnassa. Talouspolitiikka lomittuu yhteen
18 kaikkien muiden politiikkasektoreiden kanssa ja toimii pohjana muun muassa hyvinvointi- ja
19 ympäristöpolitiikalle. Keskustalainen talouspolitiikka on lähtökohdaltaan vastuullista ja ylisukupolvista.
20 Tässä ohjelmassa esitämme nuorkeskustalaisia ajatuksia talous- ja työelämän uudistamiseksi.

21

22 Talouspolitiikka on muutakin kuin säätelyä tai säätelyn puutetta. Se on myös arvoja. 2000-luvun
23 ensimmäisen vuosikymmenen päättyi koko maailmantaloutta ravistelleeseen finanssikriisiin. Sen yksi
24 keskeinen syy palautuu ahneuteen. Pikavoiton tavoittelusta tuli joiltakin osin bisnesmaailman ainoa
25 tarkoitus. Varauksettomasti markkinatalouteen uskovien mielestä näin on toki aina ollut ja on parasta olla
26 tulevaisuudessakin. Ne yritykset, joiden tuotteet käyvät kaupaksi, menestyvät. Loput kuihtuvat pois, sillä
27 markkinat rankaisevat tehottomuudesta. Markkinatalouskovaisten mielestä vapaassa
28 markkinataloudessa valta on kuitenkin aina lopulta kuluttajilla ja järjestelmä on siten oikeudenmukainen ja
29 ainoa mahdollinen.

30

31 Keskustanuoret uskovat markkinatalouteen, mutta emme varauksettomasti. Nuorkeskustalainen
32 ihmisyyssaate näkee markkinatalouden nykytodellisuudessa vakavia epäkohtia. Pelkkä kuluttajien valta ei
33 riitä takaamaan tasa-arvoa, sillä markkinoilla valta on niillä, joilla on eniten rahaa. Tämä näkyy erityisesti
34 globaalissa taloudessa. Koska monilla ihmisillä ei rikkaiden väestöosien tapaan ole mahdollisuutta aitoihin
35 valintoihin, tarvitaan kansainvälisiä pelisääntöjä. Markkinatalous ei sellaisenaan myöskään huomioi
36 taloudellisesta aktiivisuudesta aiheutuvia epämiellyttäviä ulkoisvaikutuksia.

37

38 Poliitiikan avulla tulee asettaa puitteet markkinataloudelle, jotta yhteiskunta kehittyisi kestäväällä tavalla niin
39 sosiaalisesti, taloudellisesti kuin ympäristönkin kannalta. Pikavoittojen sijaan on pyrittävä maksimoimaan
40 voittoja pitkällä aikavälillä koko ihmiskunnan mittakaavassa.

41

42 Kannatamme Keskustanuorissa kansainvälistä elinkeinovapautta, mutta emme keinotteluvapautta, kuten jo
43 Santeri Alkio aikoinaan opetti. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisillä on oltava mahdollisuus päästä elämässä
44 eteenpäin, ei kuitenkaan toisista piittaamatta ja muita sortaen. Arvoja on asetettava tärkeysjärjestykseen.
45 Yksittäisten ihmisten vastuun lisäksi tarvitaan yhteistä vastuunkantoa.

46

47 Samalla kun talouskasvu on nostanut elintasoamme länsimaissa, materiakeskeiset elämänarvot ovat
48 lisänneet ihmisten suhteellista eriarvoisuutta. Talouskasvu voi lisätä ihmisten onnellisuutta ja hyvinvointia
49 vain tiettyyn pisteeseen saakka ja Suomessa tämä on jo saavutettu monelta osin. Toisaalta esimerkiksi
50 lääketieteen kehittyminen on tuonut lisää terveitä elinvuosia ihmisille ja tietoyhteiskunta on luonut

1 mahdollisuuden globaaliin kansalaisuuteen. Kasvava kulutus on kuitenkin samaan aikaan vienyt
2 elinympäristömme kuilun partaalle.

3
4 Läpi ihmiskunnan historian ihmisten, yritysten, valtion ja muiden tekijöiden suhteita on järjestetty erilaisin
5 tavoin. Aika-ajoin nämä talousjärjestelmät ovat muuttuneet tai niitä on muutettu. Myös nykyistä
6 järjestelmää on pystyttävä arvioimaan sen hyvien ja huonojen saavutusten valossa. Tässä talouspoliittisessa
7 ohjelmassa hahmottelemme vapaan kansan suoraa tietä – arvovihreää yhteiskuntaa, jonka keskiöön on
8 nostettu ihminen ja ympäristö.

10 Viisi kärkitavoitetta

- 11
- 12 1. Työttömyyden, erityisesti nuorisotyöttömyyden, nujertamiseksi tarvitaan monipuolista
13 toimenpidepakettia, jolla estetään pitkäaikaistyöttömyyden kasvu ja annetaan osatyökykyisille
14 mahdollisuus työelämään.
- 15
- 16 2. Velkaantuminen ei saa ylittää 60 prosentin tasoa bruttokansantuotteesta ja vuotuinen
17 budjettialijäämä ei saa ylittää missään tilanteessa kolmen prosentin tasoa.
- 18
- 19
- 20 3. Koulutuspolitiikassa tarvitaan asennemuutos, jotta se tukisi yrittäjähenkeen kasvamista. Tämä
21 edellyttää, että koulutus tarjoaa kaikilla asteilla luontevia mahdollisuuksia luovuuteen,
22 vaikuttamiseen ja osallistumiseen.
- 23
- 24 4. Sosiaaliturvajärjestelmästä tehdään inhimillinen ja kannustava negatiivisen tuloveron avulla.
25 - Jokaisesta itse hankitusta eurosta pitää jäädä käteen vähintään 30 senttiä.
- 26
- 27 5. Kulutusverojen painopiste kohdistetaan haitalliseen kuluttamiseen.
28 - Arvonlisäverotusta uudistetaan jakamalla tuotteet kolmeen tasoon: Matalasti verotettaviin
29 välttämättömyyshyödykkeisiin, keskitasoisesti verotettuihin kulttuuri- ja liikuntapalveluihin,
30 ja korkeasti verotettuihin ylellisyshyödykkeisiin
- 31

32 33 34 1. Velkaantumisen loppu

35
36 *Julkisen talouden tehtävänä on tasapainottaa oikeudenmukaisesti yksilöiden ja alueiden välisiä tuloeroja.*
37 *Jokaisella on kuitenkin itsellään lähtökohtaisesti vastuu omasta taloudestaan, niin yksilöillä kuin*
38 *yhteisöilläkin. Pidemmällä aikavälillä menot tulee pysyvästi suhteuttaa odotettavissa oleviin tuleviin*
39 *tuloihin, jottei velkaantuminen kasva hallitsemattomaksi.*

40
41 Finanssikriisin aiheuttaman suhdanneluontoisen romahduksen lisäksi Suomella on kurottavana myös se
42 kestävyysvaje, joka oli olemassa ennen viimevuosien surkeaa talouskehitystäkin. Julkisen talouden
43 ammottava vaje tulee paikata kahden seuraavan hallituskauden aikana. Ensimmäisen neljän vuoden aikana
44 on saatava valtion menot ja tulot kohtaamaan ilman, että menoja rahoitetaan lisävelkaantumisella.
45 Velkaantumisen loppu neljässä vuodessa.

46
47 Toisella nelivuotiskaudella on puolestaan ryhdyttävä maksamaan pois kertynyttä velkakuormaa. Kysymys
48 on sukupolvien oikeudenmukaisuudesta. Nuori polvi ei ole tehnyt sitoumusta, jonka nojalla olisimme
49 velvoitettuja ottamaan vastaan läpeensä velkaantuneet kunnat ja valtion. Työelämään tulevat pienet
50 ikäluokat eivät myöskään yksinkertaisesti selviä rajusti kasvavista eläke- ja hoivamenoista, jos julkinen

1 talous on valmiiksi kuralla. Tällöin on ilmeinen vaara sille, että niin annetut eläkelupaukset kuin
2 vanhuspalveluiden tasokin vaarantuvat. Etelä-Euroopan maiden kohtalon luulisi opettaneen
3 suomalaisillekin, että hyvät palvelut ja etuudet voidaan turvata vain pitämällä julkinen talous kunnossa.
4

5 Mikäli Suomessa olisi rohkeutta ottaa käyttöön monipuolisia talouskasvua vauhdittavia toimenpiteitä,
6 voitaisiin näin paikata osa vajeesta. Tässäkin tapauksessa myös veronkiristyksiä ja menojen leikkauksia
7 tarvitaan. Valitettavasti kokoomuksen ja sosialidemokraattien johtaman hallituksen toimenpiteet kuitenkin
8 pikemmin kurittavat kuin tukevat yritysten toimintaedellytyksiä. Jos talouskasvu hyytyy entisestään,
9 globaalin taloustilanteen ja hallituksen toimeentuloisuuden vuoksi, on tulevina vuosina edessä raju julkisen
10 talouden matokuuri.
11

12 Jatkossa on yhä tarkemmin katsottava, että menot kohdistuvat sinne mistä niistä saatava hyöty on
13 suurimmillaan eli yhteiskunnan vähäosaisimmille ja perusturvan varassa eläville. Vastaavasti niiden joilla on
14 maksukykyä, tulee kattaa aiempaa suurempi osa julkisista palveluista kerättävien maksujen kautta.
15

16 Nyt eläkkeelle jäävä sukupolvi joutuu osallistumaan omien hoivamenojensa kattamiseen aktiivisemmin kuin
17 aikaisemmat sukupolvet. Samalla myös erilaisista veroetuuksista on varaa karsia pois ylimääräisiä rönsyjä,
18 joita sinne on vuosien varrella ilmaantunut. Esimerkiksi varsin korkealle tasolle niin enimmäismäärältään
19 kuin korvausprosenttiltaankin nostettua kotitalousvähennystä voidaan hyvin alentaa siten, että silti
20 säilytetään tämän verovähennyksen hyvät puolet. Kotitalousvähennys ehkäisee harmaata taloutta ja luo
21 uusia työpaikkoja esimerkiksi siivousalalle, joten kokonaan sitä ei ole tarkoituksenmukaista poistaa.
22

23 Ehdottomana reunaedellytyksenä on pidettävä sitä, että Suomessa huolehditaan kaikissa olosuhteissa, ettei
24 julkisen talouden velka pääse ylittämään euroalueen kasvu- ja vakaussopimuksen ylärajana toimivaa 60
25 prosentin tasoa bruttokansantuotteesta. Suomen on myös sitouduttava siihen, ettei budjettialijäämä ylitä
26 missään tilanteessa kolmen prosentin tasoa. Vaikka muut maat sortuvat ympärillämme löysään talouden
27 pitoon, tulee Suomen kuitenkin säilyttää uskottava talouspolitiikkansa. Näin voimme varmistaa oman
28 selustamme vaikeinakin aikoina.
29

1 1.1. Kulutusverojen painopistettä kohdistetaan haitallisen kuluttamisen verottamiseen

2
3
4 Kulutusverot ovat keskustanuorille haastava arvopoliittinen kysymys. Asiassa kohtaa kaksi keskustalaisen
5 arvomaailman kaksi keskeistä näkökulmaa, jotka vievät toisiaan ristiriitaiseen suuntaan ainakin lyhyellä
6 aikavälillä. Ensinnäkin keskustalaiseen perinteeseen kuuluu köyhän asian eli vähäosaisten huomioiminen.
7 Valitettavasti kulutusverojen korotukset kohdistuvat suhteellisesti kaikista voimallisimmin juuri
8 pienituloisiin, sillä he käyttävät käytännössä kaikki tulonsa kulutukseen.

9
10 Vaakakupin toisella puolella on puolestaan vaatimus kestävästä kehityksestä. Ihmiskunnan nykyinen
11 kerskakulutuskulttuuri ei ole jatkossa mahdollista, jos haluamme säilyttää planeettamme elinkelpoisena.
12 Niinpä on välttämätöntä, että keskipitkällä ajanjaksolla ihmisten käyttäytymistä saadaan voimallisesti
13 suunnattua nykyistä kestävämpään kulutukseen. Verotus on valistuksen ja lainsäädännön ohella yksi
14 keskeinen poliitikkojen käytössä oleva elementti, jonka avulla ihmisiä voidaan ohjata muuttamaan
15 käyttäytymistä toivottuun suuntaan.

16
17 Välillistä verotusta on kiristettävä erityisesti sellaisissa tuotteissa, jotka kuormittavat luontoa tai ovat
18 haitallisia ihmisten hyvinvoinnille. Yksinkertaisesti sanottuna kulutus- ja ympäristöveroja tulee kiristää, jotta
19 ihmisten ja yritysten toimintaa saadaan muutettua ekologisesti kestävämpään suuntaan.

20
21 Vastaavasti ihmisen perustarpeita, kuten terveellisten elintarvikkeiden verotusta tulee keventää.
22 Arvonlisäverotusta tulee kaiken kaikkiaan uudistaa siten, että sen perustan muodostaisi neljä tasoa:
23 Välttämättömyyshyödykkeet, kuten ruoka ja lääkkeet ovat kevyesti verotettuja. Hyvinvointia lisääviä
24 kulttuuri- ja liikuntapalveluita puolestaan verotetaan yleistasoa alhaisemmin, perushyödykkeitä yleistasolla
25 ja kaikkia muita, eli nk. ylellisyystuotteita voimakkaasti. Kokonaisuudessaan arvonlisäverotuksen avulla
26 tulee kerätä selkeästi nykyistä enemmän verotuloja.

27
28 Kulutusverojen lisäksi käyttöön tulee ottaa myös uusia verotuksen muotoja, joilla ihmisiä ja yrityksiä
29 ohjataan luonnon kannalta kestäväan talouteen. Muun muassa päästökauppa on sellainen väline, joka
30 ohjaa pikkuhiljaa kiristyessään ihmisiä tekemään johdonmukaisia ratkaisuja.

31
32 Ympäristöverojen yhteydessä ei pidä unohtaa sitä, että ne eivät ainoastaan muuta ihmisten käyttäytymistä
33 toivottuun suuntaan ja tuo rahaa valtion kassaan. Veropoliittisella ohjauksella voimme haittojen torjumisen
34 lisäksi myös synnyttää täysin uusia työpaikkoja, kun esimerkiksi hajatuotetun bioenergian tuotanto
35 lisääntyy tai rakennusmateriaalina aletaan suosia luonnonmukaista puuta.

36
37
38 1.2. Progressiivisuutta tuloveroihin

39
40 Kulutusveroja voidaan korottaa vain sillä ehdolla, että samalla myös perusturvaa kohennetaan ja pienten
41 ansiotulojen verotusta kevennetään. Muutoin pienituloisimpien tuloista yhä suurempi osa menisi veroihin,
42 koska heillä kulutukseen menee suhteellisesti suurempi osa tuloista kuin varakkailla. Kulkisimme tällöin
43 kiihtyvää vauhtia kohti tietä, jonka päässä siintää tasaverotus.

44
45 Tuloerojen kaventamisen lisäksi pienituloisille kohdistetut veronalennukset luovat hyvinvointia tuottavan
46 positiivisen kierteen, kun työnteosta tulee kannattavampaa myös pienituloisille.

47
48 On tosin rehellistä sanoa, että tämä linjavalinta tarkoittaa sitä, että lisääntyvä verorasitus kohdistuu ennen
49 kaikkea kaikille keskituloisia paremmin ansaitseville. Tämä on se hinta, jonka joudumme maksamaan siitä,
50 että saamme nostettua yhteiskunnan vähäosaiset mukaan yhteiseen kelkkaamme.

1 Keskituloisten ja hyvätuloisten ansioverotusta ei olekaan enää mahdollista keventää. Päinvastoin.
2 Keskituloja suurempien ansiotulojen verotuksen voidaan antaa hitusen kiristyä siten, että ansiotason
3 nousun ja inflaation vuoksi tehtävät verotason vuotuiset tarkistukset lopetetaan määräaikaisesti niiltä
4 tulotasoilta, jotka ylittävät kansalaisten mediaanitulot. Samaan aikaan kaikista suurituloisimmille asetetaan
5 erillinen lisävero, joka olisi suuruudeltaan muutaman prosenttiyksikön luokkaa.
6
7 Verotuksen painopiste on jo pidemmän aikaa siirtynyt valtiolta kunnille. Kunnallisvero kohtelee
8 perusvähennystä lukuun ottamatta ihmisiä samalla tavalla heidän maksukyvyystään riippumatta.
9
10 Tasaverotus olisi teoreettisesti kiva malli hyväosaisille, mutta nykyisenkaltaista yhteiskuntaa sillä ei enää
11 pidettäisi yllä. Tuollaisessa yhteiskunnassa palveluita voisivat ostaa ne joilla siihen on varaa. Suomessa on
12 hiljalleen liu'uttu kohti tasaveroa, vaikka aiheesta ei olekaan käyty kunnollista poliittista debattia.
13 Kansalaisten mielipidettä asiaan ei ole oikein missään vaiheessa kysytty, koska muutos on tapahtunut
14 vaivihkaa tipoittain ja vaalikausien välissä.
15
16 Keskusta on saanut vuosien varrella monesti oppi-isiltään testamentin, jonka mukaan Keskusta ei saa
17 unohtaa köyhän asiaa. Tätä aateperintöä meidän tulee vaalia tänäkin päivänä. Meidän tulee palauttaa
18 veropolitiikka, jossa yhteisiin kustannuksiin osallistutaan maksukyvyyn mukaan.
19
20 Progressiiviselle verotukselle on kuitenkin muitakin perusteita kuin Keskustan aatteellisten oppi-isien
21 viimeinen tahto. Pienituloisille kohdistetut veronalennukset ovat kannustinvaikutustensa vuoksi
22 tehokkaampia kuin kaikille tasaisesti kohdistetut veronalennukset. Vaikka joutuisimme hitusen enemmän
23 kiristämään kaikkien muiden verotusta, siitäkin huolimatta pienituloisimpien verotusta kannattaisi
24 keventää nykyisestään. Työllisyysvaikutusten lisäksi pienituloisten verokevennyksiä tukee se seikka, että
25 pienituloiset käyttävät kaikki tulonsa kulutukseen. Heillä ei yksinkertaisesti ole varaa säästää. Tämän vuoksi
26 pienituloisille kohdistetut veronalennukset eivät jää lepäämään vaan raha lähtee kiertoön ja luo uusia
27 työpaikkoja.
28
29
30

1.3. Omaisuuden ja siihen liittyvien tulojen verottamista kiristetään

Suomen talouskasvu oli huimaa 1990-luvun laman ja finanssikriisin välisen aikakauden. Kasvu kuitenkin jakaantui varsin epätasaisesti kansalaisille. Väestön tuloerot ovatkin kasvaneet huimasti 1990-luvun lamasta lähtien. Perusturvan varassa kituuttavat ovat saaneet tyytyä parin vuosikymmenen aikana likipitään tulotason reaaliseseen nolllakasvuun. Alimman tulonsaajakymmenyksen tulot kasvoivat vaivaiset 12 prosenttia ja keskiverto palkansaajan puolestaan noin 20-30 prosenttia. Samaan aikaan pääomatuloja saavan ylimmän tulokymmenyksen tulotaso on noussut noin 70 prosenttia. Tulonsaajien ylin prosentti on puolestaan korjannut potin kolminkertaistamalla tulotonsa kahdessa vuosikymmenessä. Tuskin hyväosainen väestönosa ajautuu nieron tielle, vaikka heidän tulojaan jatkossa verotettaisiinkin vähän nykyistä ankarammin. Myös varallisuusveron tai sen kaltaisen omaisuusveron palauttamista on selvitettävä vakavasti.

Pääomatulojen verokanta eriytettiin ansiotulojen verotuksesta 1990-luvun laman aikana perustellusta syytä. Pääomaverotus ei tuolloin tuottanut juuri mitään, koska yritykset pystyivät verosuunnittelun avulla välttämään raskaan verorasituksen maksuun lankeamisen. Uudistuksen jälkeen pääomatuloista kertyvän veron määrä kasvoi huimasti, vaikka nimellinen pääomatulojen veroaste alenikin. Tämä johtui siitä, että uudistuksen jälkeen yritysten kannatti kertoa todelliset pääomatulonsa. Mikäli pääomaverot muutettaisiin uudestaan voimakkaasti progressiiviseksi, olisi vaarana jälleen, että kokonaisuudessaan verotulot pienentyisivät. Kansalaisten oikeudenmukaisuuden tajun kannalta on kuitenkin kohtuutonta, jos ansiotuloista peritään tuntuvasti korkeampaa veroa kuin pääomatuloista. On kuitenkin syytä muistaa, että yritykset ovat jo maksaneet tuloistaan yhteisöveroa. Ennen kuin omistaja pääsee kotiuttamaan sijoituksensa tuottoa osinkojen tai myyntivoiton muodossa, on niitä jo kertaalleen verotettu.

Pääomatulojen verokertymän merkitys on nykyisellään valtion budjetissa kohtuullisen pieni. Yhden prosentin korotus pääomatulon nykyiseen veropohjaan tuottaisi valtion kassaan vain noin 50–100 miljoonaa euroa, riippuen meneillään olemasta taloussuhdanteen hetkestä. Vastaavasti esimerkiksi yhden prosentin korotus arvonnäköveroon tuottaa noin 700 miljoonaa euroa. Pienestä verokertymästä huolimatta on oikeudenmukaista, että myös kaikista suurituloisimmat osallistuvat aikaisempaa isommalla potilla laman aiheuttaminen kulujen maksamiseen. Niinpä pääomien verotusta voidaan maltillisesti kiristää.

Pörssiyritysten osinkojen verotusta tulee kiristää muuttamalla ne koko arvostaan verollisiksi. Samalla voidaan kuitenkin tukea kotimaista omistajuutta sillä, että vapautetaan noin 1000 euron vuosittaiset osinkotulot veroista. Vastaavasti merkittävän suuria yli 100 000 euron vuosittaisista pörssiosingoista maksettaisiin jatkossa hieman korkeampaa veroa.

Listamattomien yritysten osinkoverotusta voidaan kiristää maltillisesti niin, että kannustavuus yritysten taseiden vahvana pitämiseen kuitenkin säilyy, jotta yritykset voivat hakea itselleen kasvua. Listamattomilla yrityksillä pitää säilyttää edelleen jonkinasteinen veroetuus, joka toimii korvauksena yrittäjäriskin ottamisesta.

Perintö- ja lahjaverotus

Nykyinen perintö- ja lahjaverotus sisältää monenlaisia ongelmia. Perintö- ja lahjaverotuksen kohteena oleva omaisuus on useimmiten hankittu verotetuilla tuloilla, joten seurauksena on vähintään kaksinkertainen verotus. Perintö- ja lahjaverotus on hyvin altista verosuunnittelulle, jolla veroseuraamuksia voidaan tehokkaasti minimoida. Toisaalta verotus hankaloittaa yritysten sukupolvenvaihdoksia, eikä kohtele eri tavoin omistettuja yrityksiä yhdenvertaisesti; esimerkiksi laajasti omistettuihin pörssiyrityksiin ja osuuskuntiin ei kohdistu sukupolvenvaihdoksesta aiheutuvaa verorasitusta. Verorasitus on usein pois perheyriyten omasta pääomasta ja sitä kautta investoinneista ja kasvusta. Iso perintö- tai lahjaverotus voi aiheuttaa ongelmia saataessa huonosti realisoitavissa olevaa omaisuutta.

1
2 Keskustanuoret esittää pitkällä aikavälillä luopumista perintö- ja lahjaverotuksesta. Esimerkiksi Ruotsi
3 luopui perintöverosta vuonna 2005. Näin perintö- ja lahjaverotuksen aiheuttamista haitoista päästään pois,
4 mutta vaikutus valtion verokertymään ei välttämättä tule kovin suureksi. Veromenetyksiä kompensoisi
5 luovutusvoittoverojen kasvu sekä yritystoimintaedellytyksien parantumisen tuoma taloudellinen
6 toimeliaisuus.
7
8 Nykyisin perintönä tai lahjana saadun omaisuuden hankintamenoksi katsotaan siirtymävaiheessa
9 vahvistettu perintöverotusarvo, joka vastaa käypää arvoa. Perintö- ja lahjaverotus maksetaan tämän
10 verotusarvon mukaan. Luovutettaessa omaisuudesta edelleen, luovutushinnasta vähennetään
11 hankintameno kun luovutusvoittoveroa lasketaan. Jos perintö- ja lahjaverotuksesta luovuttaisiin, voitaisiin
12 hankintamenon osalta käyttää jatkuvuuden periaatetta. Se tarkoittaa sitä, että luovutusvoittoverotuksessa
13 omaisuuden luovuttajan hankintamenoa käytetään perinnönjättäjän tai lahjanantajan alkuperäistä
14 hankintamenoa. Tämä kasvattaa luovutusvoittoveron tuottoa.
15
16 Otetaan esimerkki. Perittävä henkilö on hankkinut omaisuuden 100 000 eurolla. Perittäessä omaisuuden
17 käyväksi arvoksi arvioidaan 200 000 euroa, jolloin omaisuuden perivä henkilö maksaa perintöveroa 21 700
18 euroa. Omaisuus myydään edelleen 200 000 eurolla. Saatu summa on siis sama kuin hankintamenoksi
19 katsottava perintöverotusarvo, joten luovutusvoittoveroa ei tarvitse maksaa. Jos perintöveroa ei olisi ollut
20 käytössä, omaisuutta edelleen myytäessä hankintamenoksi olisi katsottu jatkuvuusperiaatteen mukaisesti
21 alkuperäinen hankintahinta 100 000 euroa. Myyntitilanteessa luovutusvoitto olisi ollut myyntihinnan ja
22 hankintamenon erotus, eli 100 000 euroa. Tästä luovutusvoittoveroa suoritetaan 28 000 euroa.
23 Esimerkkitapauksessa pääomaveron tuotto jää siis lopulta isommaksi kuin perintöveron tuotto.
24

1 1.4 Vastuuta lähiyhteisöille

2
3

4 1.4.1. Operaatio lähipalveluiden turvaaminen

5

6 Suomalainen kuntakenttä on murroksessa. Lakisääteisten palveluiden turvaaminen käy haastavaksi, kun
7 niiden tuottaminen sekä niitä tarvitsevien ihmisten määrä kasvaa jatkuvasti. Samalla kuntien taloustilanne
8 on pääsääntöisesti heikossa jamassa.

9

10 Keskeisenä ratkaisuna ongelmaan on esitetty kuntaliitoksia, kuntien tiiviimpää yhteistyötä sekä eri
11 palvelutuotannon alojen kuntayhtymiä. Näiden kaikkien vaihtoehtojen ongelma on kuitenkin siinä, etteivät
12 ne ole pitkän aikavälin ratkaisuja. Ne ovat pikemminkin tekohengityksen antamista vanhoille
13 palvelutuotannon malleille. Samalla palveluiden itsetarkoitus, eli niiden laatu, heikkenee.

14

15 Suomalaisen kuntakeskustelun perisynti on palveluiden tehokkuuden puolesta puhuminen. Tällöin unohtuu
16 laadun merkitys. Viime kädessä laatu on kuitenkin se tekijä, joka saa ihmiset puolustamaan palveluiden
17 merkitystä. Samalla se luo niille lisää kysyntää ja lisää ihmisten maksuhalukkuutta, tapahtuu se sitten
18 veronmaksun tai palvelumaksujen muodossa.

19

20 Keskustanuorten malli palvelutuotannon kehittämiseksi on maakunta-lähikuntamalli. Sen keskeisenä
21 ajatuksena on poistaa turhat hallinnon tasot kansalaisten ja valtion välistä. Nykyisellään monimutkaiset
22 hallintorakennelmat ovat monimutkaisia ja vaikeasti hallinnoitavia. Suurkuntiin siirtyminen ei ole
23 kuitenkaan mikään ratkaisu, sillä tällöin hallinnon tasot siirtyvät kunnan sisälle.

24

25 Maakuntamallissa nämä monimutkaiset kuntien yhteistyömallit siirrettäisiin kansanvaltaisesti valittavan ja
26 sektorirajat ylittävän palvelutuotannosta vastaavaan maakuntahallinnon alaisuuteen. Samalla maakunnille
27 annettaisiin verotusoikeus ja niille osoitettaisiin lakisääteisiä palveluntuotantoon liittyviä tehtäviä.

28

29 Lähikuntien tehtäväksi jäisivät tietyt palvelut kuten päivähoito, alakoulut ja vapaa-ajan palvelut.

30 Lähipalveluiden tuottamisessa on korostettava jatkossa yhä enemmän yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten
31 välistä yhteistyötä. Julkisen ja kolmannen sektorin välistä eroa on tarkasteltava lähipalveluiden kohdalla
32 kriittisesti.

33

34 Keskeisin uudistus olisi kuitenkin, että kuntien lakisääteiset tehtävät vähennettäisiin mahdollisimman
35 minimiin. Tällöin kunnat saisivat ohjata resurssejaan siihen, minkä sen asukkaat kokevat tärkeimmäksi.
36 Kunnilla säilyisi edelleen kuitenkin jonkinlainen verotusoikeus ja valtionapu.

37

38

39

40

41 1.4.2. Suomessa tarvitaan yhteisöjen politiikkaa

42

43 Ihmisten passiivisuus on yleistynyt yhä enemmän viime vuosien kuluessa. Ihmiset ovat siirtäneet vastuuta
44 palveluiden tuottamisesta julkiselle sektorille. Samalla ihmisten välinen yhteistyö ja vapaaehtoistoiminta
45 ovat vähentyneet merkittäväällä tavalla.

46

47 Keskustanuorten mielestä tämä kehityskulku on pysäytettävä. Suomessa on tehtävä kansalaisyhteiskuntaa
48 aktivoivia ja yhteisöllisyyttä rakentavia politiikkaratkaisuja. Olemassa olevien yhteisöjen ja järjestöjen
49 toiminta on saatava kukoistukseen, jonka lisäksi on etsittävä uusia yhteisöllisyyden muotoja.

50

1 Toimivan kansalaisyhteiskunnan varaan on mahdollista rakentaa entistä hajautetumpi päätöksentekomalli.
2 Päätöksentekovaltaa ja taloudellisia voimavaroja on järkevää siirtää julkiselta sektorilta paikalliselle tasolle,
3 kansalaisille, järjestöille ja yhteisölle. Ne tietävät, mikä on järkevin tapa tuottaa erilaisia lähipalveluja.
4 Samalla vähennetään keskitetyn päätöksenkoneiston informaation puutteesta ja tehottomuudesta
5 johtuvaa resurssien haaskausta.

6
7 Yhteisöjen politiikan toteuttaminen on keino lisätä ihmisten omavastuullisuutta. Julkisen sektorin
8 tehtäväkenttä on laajentunut viime vuosikymmenten aikana huomattavan suureksi. Valittu tie on pitkällä
9 tähtäimellä kestävä. Julkisen sektorin talousvaikeudet toimivat tästä vakavimpana esimerkkinä.

10
11 Käytännön tasolla Keskustanuoret ehdottaa kansalaisyhteiskunnan nousua tukevia yhteiskuntapoliittisia
12 uudistuksia. Palveluiden tuottamista koskevaa päätösvaltaa on hajautettava ja palveluiden tuottaminen on
13 avattava erilaisille tuottajille. Palveluntuottaja on valittava julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin väliltä
14 sen mukaan, kuka tuottaa sen kaikkein laadukkaimmin ja järkevimmin.

15
16 On myös pidettävä huoli siitä, että yhteiskunnan heikoimmassa asemassa oleville turvataan palveluiden
17 saatavuus sekä mahdollistetaan niiden tuottamisen tukeminen. Yhtenä ratkaisuna Keskustanuoret esittää,
18 että esimerkiksi yhdistysten, järjestöjen ja kirkkokuntien toiminnan tukeminen olisi mahdollista
19 verovähennyksen keinoin. Ihmiset voisivat käyttää yhdistystoiminnan tukemiseen enintään 3 prosenttia
20 tuloistaan. Summa pidätettäisiin palkasta ennakoon ja se olisi verovähennyskelpoinen.

21
22
23

24 **1.5 Toimenpiteet**

- 25
26
27 1. Julkisen talouden velka ei ylitä missään olosuhteissa 60 prosenttia bkt:sta eikä vuotuinen
28 budjettialijäämä saa ylittää 3 prosenttia bkt:stä.
- 29
30 2. Kulutusverojen painopiste kohdistetaan haitalliseen kuluttamiseen.
- 31 - Arvonlisäverotusta uudistetaan jakamalla tuotteet kolmeen tasoon: Matalasti
32 verotettaviin välttämättömyshyödykkeisiin, keskitasoisesti verotettuihin kulttuuri- ja
33 liikuntapalveluihin ja korkeasti verotettuihin muihin hyödykkeisiin.
- 34
35 3. Kulutusverojen korotusta kompensoidaan keventämällä pienituloisimpien ja tulonsiirtojen varassa
36 olevien verotusta sekä parantamalla perusturva.
- 37 4. Keski- ja hyvätuloisten verotuksen annetaan hiukan kiristyä lopettamalla määräaikaaisesti
38 ansiotasojen nousun ja inflaation vuoksi tehtävät vuosittaiset verotason tarkistukset.
39 Suurituloisimmille asetetaan erillinen lisävero, joka olisi suuruudeltaan muutaman prosenttiyksikön
40 luokkaa.
- 41 5. Varallisuusveron tai sen kaltaisen omaisuusveron palauttamista selvitetään vakavasti.
- 42 6. Pörssiyhtiöiden osinkojen verotusta kiristetään muuttamalla ne koko arvostaan verollisiksi, mutta
43 samalla piensijoittamiseen kannustetaan vapauttamalla 1000 euron vuosittaiset osingot veroista.
- 44 7. Listaamattomien yritysten verotusta kiristetään maltillisesti.
- 45 8. Keskustanuorten malli palvelutuotannon kehittämiseksi on maakunta-kuntamalli. maakunnille
46 annettaisiin verotusoikeus ja niille osoitettaisiin lakisääteisiä palveluntuotantoon liittyviä tehtäviä.
47 Kuntien tehtäväksi jäisi pienin resurssien toteutettavien lähipalveluiden, kuten lasten päivähoidon
48 tai kirjastopalveluiden tuottaminen.
- 49 9. Taloudellisia voimavaroja siirretään julkiselta sektorilta paikalliselle tasolle, kansalaisille, järjestöille
50 ja yhteisölle.

1 10. Otetaan käyttöön yhdistystili, jonne kukin voi ohjata enintään 3 % verotuloista. Summa
2 pidätettäisiin palkasta ja sen voisi käyttää yhdistysten, järjestöjen ja kirkkokuntien toiminnan
3 tukeminen.
4

7 2. Yrittäjähengellä lisää hyvinvointia

8
9 *Yrittäjyyden pitäisi olla nykyistä useammalle nuorelle todellinen vaihtoehto toimeentulon hankkimiseen ja*
10 *itsensä toteuttamiseen. Yrittäjyyttä voi toteuttaa perinteistä mallia laajemmassa muodossa. Modernia*
11 *yrittäjyyttä ovat niin yhteiskunnallinen-, osuuskuntapohjainen- kuin osa-aikainenkin yrittäjyys.*
12

13
14 Suomi ei ole erityisen tunnettu perhe- ja pienyrittäjien maana. Monilla aloilla elämme valitettavasti
15 monopolien, oligopolien ja jopa myös kartellien värityksessä yhteiskunnassa. Taloudellisten
16 hyvinvointitappioiden lisäksi taloudelliset keskittymät polkevat alleen demokratian ihanteet. Me
17 keskustanuorissa uskomme talonpoikaishenkisen pienyrittäjyyden ja keskisuurten perheyritysten lisäävän
18 yksilöiden valinnan vapautta sekä innovatiivisuutta.
19

20 Yhteiskunnassamme on myös ikävä tapa asetella vastakkain yrittäjiä ja työntekijöitä, vaikka molemmat
21 tarvitsevat toisiaan. Terve yrittäjyys ei perustu ahneuteen, vaan ennen kaikkea pyrkimykseen **ahkeruuteen**
22 taloudelliseen itsenäisyyteen ja henkiseen vapauteen. Tämä näkyi jopa Neuvostoliitossa, jossa kolhoosien
23 jäsenten pienet yksityiset peltotilkut tuottivat merkittävän osan koko maan elintarvikkeista. Taloudellinen
24 kasvu voi lopulta syntyä vain yritysten ja yritteliäisyyden kautta.
25

26 Yrittäjiltä edellytetään riskinkantokykyä ja kykyä kehittää taloudellista toimeliaisuutta. Jos he tämän
27 riskinkannon vastapainoksi saavat mahdollisuuden hieman isompiin tuloihin, ei se saa olla syy kateudelle.
28 Työntekijät valitsevat riskin sijaan varmemman turvan. Valinnan tekee kukin yksilö itse. Yksi olennainen osa
29 yrittäjyyden henkistä tukemista on epäonnistumisten salliminen. Yrittäjillä on oltava oikeus uuteen alkuun.
30
31

32 2.1 Pientä ja keskisuurta kasvuyrittäjyyttä edistettävä

33
34 Suomalaisessa politiikassa puhutaan paljon yrittäjyydestä, mutta käytännössä se tarkoittaa useimmiten vain
35 mittavia tukipaketteja tai verohelpotuksia suuryhtiöille tai muutamille keskeisille vientiteollisuuden
36 toimialoille. Korporatistisessa politiikassa olemassa olevat yritykset ja toimialat nähdään ikään kuin ikuisina
37 talouden kiinteinä osina, joiden asiaa politiikalla pitää ajaa. Yritysverotuksessa pitäisikin ottaa käyttöön
38 uudenlaisia investointikannustimia, jotka kannustaisivat kasvuhakuiseen yrittämiseen. Vastaavasti sellaiset
39 yritystuet, jotka valuvat hankkeisiin, jotka toteutuisivat ilman tukiakin, on saatava loppumaan.
40

41 Keskustalaisen talouskäsityksen keskeisin periaate on kautta historian ollut monopolien ja taloudellisen
42 vallan keskittymien vastustaminen ja pienyrittäjyyden ja osuustoiminnan tietoinen suosiminen. Vaikka tästä
43 periaatteesta on aika ajoin pragmaattisista syistä lipsuttu, on se tänä päivänä ajankohtaisempi kuin
44 koskaan. Markkinatalous on nerokas järjestelmä, kunhan sitä eivät liian voimakkaat markkinaosapuolet
45 pääse häiritsemään. Valitettavasti täydellisen kilpailun teoreettiset oletukset eivät nyky maailman kovassa
46 kapitalismissa päde. EU:n ja Suomen kilpailuviranomaiset tekevät parhaansa, mutta tarvitsevat tuekseen
47 edelleen tiukempaa lainsäädäntöä. Hallitsevaa markkina-asemaa hyväksikäyttävät yritykset ja ketjut syövät
48 joka päivä kuluttajan kukkarosta.
49

50 Tiukemman kilpailupolitiikan lisäksi pienyrityksiä ja osuustoimintaa tulee tukea monipuolisesti.
51 Markkinatalouden rakenteet tarvitsevat uusia yrittäjiä ja erilaisella arvopohjalla toimivia yrityksiä

1 uusiutuakseen ja tuottaakseen hyvinvointia koko yhteiskuntaan. Yritystoiminnan ja innovaatioiden
2 tukemisen byrokratiaa tulisi purkaa kovalla kädellä. Verotuksen kautta toteutettavat kannusteet on yleensä
3 huomattavasti helpompia järjestää ja valvoa, kuin suorat yritystuet, joiden valvonta vaatii massiivista
4 byrokratiaa.
5
6 Finanssi- ja pankkisektorin kiristyvän sääntelyn vuoksi rahoituksen hinta tulee tulevana vuosina nousemaan.
7 Pieniin ja keskisuuriin suomalaisiin kasvuyrityksiin sijoittamista tulee edistää veroratkaisuilla, jotta ne
8 saavat vahvistettua taseitaan. Kasvuyrityksiä voitaisiin kannustaa myös antamalla määräaikaista ja osittaisia
9 verohelpotuksia, jos yritys sitoutuu käyttämään voittonsa kasvuhakuiseen investoimiseen tai
10 tuotekehitykseen.
11
12 Työlainsäädännön ja sosiaaliturvajärjestelmän tulee jatkossa tunnistaa sellainen yrittäjyys, joka perustuu
13 oman henkilökohtaisen osaamisen ja työpanoksen myyntiin. Nykyinen sosiaaliturvajärjestelmä on
14 osoittautunut liian jäykäksi reagoimaan nopeisiin muutoksiin työmarkkina-asetuksessa, joka on tavallista tälle
15 yhä kasvavalle itsensä työllistävien joukolle. Työttömäksi joutuneiden mahdollisuutta yritystoiminnan
16 käynnistämiseen ansiosidonnaisella työttömyysturvalla tulee helpottaa. Näin voisimme taata
17 työttömyydestä yrittäjyyteen pyrkivälle vakaamman toimeentulon kuin nykyisellä starttirahajärjestelmällä.
18
19 Vaikka edellytyksiä itsensä työllistämiseen kehitetäänkin, on samalla tarkkailtava erittäin kriittisesti ilmiötä,
20 jossa yhä useampi työntekijä uhkaa joutua pakotettuun näennäisyrittäjän asemaan. Näissä tilanteissa
21 työntekijä toimii periaatteessa tavanomaisena työntekijänä. Työnantaja ei kuitenkaan palkkaakaan henkilöä
22 suoraan työsuhteeseen, vaan ottaa hänet töihin vain sillä edellytyksellä, että työpanos myydään työntekijän
23 yrityksen kautta. Työntekijä ei saa tällöin työsuhteeseen kuuluvaa asemaa ja suojaa. Tällainen epäterve
24 ilmiö on omiaan rappeuttamaan mielikuvaa yrittäjyyden mielekkyydestä.
25
26 Yrittäjyys ei ole vain taloudellisen toiminnan muoto vaan mitä suurimmassa määrin elämäntapa ja –asenne.
27 Yrittäjyys on alamaiskulttuurin vastakohta, kykyä ja halua vastuunottamiseen omasta ja lähiyhteisön
28 elämästä. Se on eräänlaista modernia vapauden kaipuuta ja kapinaa yhteiskunnan sovinnaisia odotuksia
29 vastaan.
30
31 Yrittäjyys on sisällytetty Suomessa kaikkiin mahdollisiin asiakirjoihin peruskoulun opetussuunnitelmista
32 lähtien. Usein ylhäältä käsin tapahtuva yrittäjyyskasvatus kääntyy kuitenkin itseään vastaan. Jos esimerkiksi
33 kouluinstituutio ei tarjoa mahdollisuuksia luovuuteen, vaikuttamiseen ja osallistumiseen, on yrittäjyyden
34 autuutta turha saarnata yhteiskuntaopin tunneilla. Jos korkeakoulumaailman kulttuurissa itsestään selvänä
35 oletuksena on ura yrityksen tai julkisen sektorin palveluksessa, eivät pelkät liiketalouden kurssit saa ketään
36 harkitsemaan oman yrityksen perustamista.
37
38 Aalto-yliopiston toimintakulttuuri, jossa nuoria kannustetaan aktiivisesti yrittäjyyden käynnistämiseen
39 tarjoamalla käyttöön tiloja, joissa monet muutkin aloittelevat yrittäjät hiovat ideoitaan, on virkistävä
40 poikkeus suomalaisessa koulutusmaailmassa. Vastaavaa positiivista yrittäjyysshenkeä kaivattaisiin
41 kauttaaltaan koulutusjärjestelmään. Aalto-yliopiston lisäksi muun muassa yrittäjyyslukiot tekevät eri
42 puolilla Suomea uraauurtavaa työtä antamalla nuorille käytännön mahdollisuuden pienimuotoisten
43 yritysprojektien kokeilemiseen.
44
45 Vaikutukset yrittäjyyden edellytyksiin ja toimintaympäristöön tulisi ottaa huomioon jokaisessa
46 yhteiskunnallisessa päätöksessä, samoin kuin esimerkiksi vaikutukset ympäristötavoitteisiin. Erityisesti
47 vaikutukset tulee huomioida julkisen sektorin hankinnoissa, kilpailulainsäädännössä sekä kaavoituksessa.
48 Valtion ja kunnilla harjoittamalla politiikalla on suuri merkitys sekä yrittäjyysilmapiiriin että myös siihen
49 toimintaympäristöön, jossa yritykset toimivat
50

2.2 Yritysrikollisuus kuriin

Keskustanuoret suhtautuvat tuomitsevasti niin kutsuttuun harmaaseen talouteen, joka ei kylläkään terminä tee oikeutta asian vakavuudelle. Rikolliseen toimintaan syyllistyneet yritykset vievät toimintaedellytyksiä rehellisesti toimivilta yrityksiltä ja niiden työntekijöiltä. Keskustajohtoiset hallitukset ottivat 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana käyttöön uusia toimenpiteitä harmaan talouden torjumiseksi, kuten käännetyin arvonalisäveron rakennuslalle. Näitä toimenpiteitä tulee jatkaa pontevasti myös tulevina vuosina, jotta talousrikollisuus saadaan kitkettyä suomalaisesta elinkeinoelämästä. Kiinnijäämisriskin ja rikoksista seuraavien rangaistusten tulee olla sillä tasolla, ettei rikollinen toiminta houkuttele epärehelliseen yrittäjyyteen.

Konkreettisia toimia, joita rikollisuuden torjumiseksi voidaan vielä tehdä, on useita erilaisia. Rakennuslalla on esimerkiksi otettava käyttöön sirukortti, joka sisältää työntekijöiden verotiedot, jolloin niiden tarkastaminen olisi helppoa. Rakennuslalla toimivien yritysten pitäisi niin ikään raportoida neljännesvuosittain tiedot urakoitsijoista ja palkansaajatiedoista. Tilaaavastuulaki tulisi ulottaa isojen hankkeiden aliurakointiketjuun ja tämän valvonnan laiminlyönnistä seuraavia sanktioita on korotettava. Palveluolilla on puolestaan otettava käyttöön sellaiset kassakoneet, joiden myyntikirjauksista tallentuu automaattisesti sellainen muistijälki, että verotustietojen paikkansapitävyys voidaan selvittää. Näiden toimenpiteiden valikoimisessa ja käytännön toteuttamisessa tulee kuitenkin olla tarkkaavainen, jottei tarpeettomasti aiheuteta vahinkoa ja lisätä byrokratiaa kunniallisesti toimiville yrityksille ja heidän työntekijöilleen.

2.3 Toimenpiteet

3. Kilpailulainsäädäntöä on tiukennettava, jotta yritykset eivät pääsisi liian hallitsevaan asemaan markkinoilla.
 - Pienyrittäjyyteen ja osuuskuntatoimintaan tulee kannustaa ja niiden toimintaedellytyksiä tulee vahvistaa suuryrityksiin verrattuna.
4. Yritystoiminnan ja innovaatioiden tukemisen byrokratiaa tulee purkaa kovalla kädellä. Yritysten taloudellisissa kannusteissa painopistettä siirretään suorista yritystuista verotuksen kautta toteutettaviin huojennuksiin. Otetaan käyttöön investointikannustimia.
5. Kasvuyrityksiä kannustaa antamalla määräaikaista ja osittaisia verohelpotuksia, jos yritys sitoutuu käyttämään voittonsa kasvuhakuiseen investoimiseen tai tuotekehitykseen.
6. Työlakia ja sosiaaliturvaa tulee muuttaa sellaiseksi, että se tunnistaa omaa henkilökohtaista työpanostaan myyvien tilanteen.
7. Koulutuspolitiikassa tarvitaan asennemuutos, jotta se tukisi yrittäjähengen kasvamista. Tämä edellyttää, että koulutus tarjoaa kaikilla asteilla luontevia mahdollisuuksia luovuuteen, vaikuttamiseen ja osallistumiseen.
8. Harmaantalouden torjumiseksi otetaan käyttöön uusia keinoja, kuten alihankintaketjujen valvonta ja tyyppihyväksytyt kassakoneet.

1 3 Kohti työelämän vallankumousta

2

3 *Nuori työelämään astumassa oleva sukupolvi kokee työn eri tavalla kuin vanhemmat ikäpolvet. Nuorille työ*
4 *ei käsitteenä edusta enää pelkkää kahdeksasta neljään palkkatyötä, vaan ylipäättänsä yhteiskunnallista*
5 *osallistumista. Työksi käsitetään yhä enemmän myös kotitaloustyö, vapaaehtoistyö ja osa-aikayrittäjyys.*
6 *Samaan aikaan nuoret vaativat ansiotyöltään mielekkyyttä. Jos työ ei ole innostavaa ja kiinnostavaa, sitä*
7 *kartetaan. Puhutaan jopa alentavaan sävyyn paskaduuneista. Kääntöpuolena tälle on vastuun*
8 *hämartyminen oman toimeentulon ja työn välisestä suhteesta.*

9

10 Suomen elintaso on sadassa vuodessa 12-kertaistunut. Elintasomme on kasvanut vaikka töitä tehdään
11 selvästi vähemmän kuin sata vuotta sitten. Tänä aikana työn tuottavuus on jopa 14-kertaistunut. Kehruu-
12 Jennyjen ajoista lähtien meille on vakuuteltu häviävien työpaikkojen aina korvautuvan uusilla työpaikoilla,
13 tosin inhimillisesti raskaiden rakennemuutosten jälkeen. Teknologia kuitenkin murtaa jatkuvasti työn
14 käsitettä. Automaatioteknologian kehitys on hävittänyt kokonaisia ammattikuntia jo toista sataa vuotta.
15 Tietoteknisen vallankumouksen myötä automaation vauhti on kiihtynyt ennennäkemättömällä tavalla.
16 Kehityksen seurauksena joissakin teollisuusyrityksissä palkkakustannusten osuus lopputuotteen hinnasta on
17 jo muuttunut olemattomaksi.

18

19 Työpaikkojen pelastajaksi on monesti tarjottu palvelualoja. Jos ei muuta keksitä, niin voimmehan vaikka
20 pestä toistemme paitoja. Internetin ja muiden tietoteknisten sovellutusten vääjäämätön eteneminen ei
21 kuitenkaan säästä kaikilta osin palvelusektoriakaan. Esimerkiksi kaikille tutun verkkopankin myötä
22 pankkialan työpaikat ovat parissa vuosikymmenessä vähentyneet lähes 60 000:sta alle 25 000:een.
23 Seuraavassa aallossa häviävät kaupan alan työpaikat. Verkkokauppa kasvaa kaksinumeroisin luvuin ja
24 teknologia itsepalvelumyymälöitä varten on jo olemassa. Automaation seurauksilta eivät kokonaan välty
25 myöskään niin sanotut ”huippuosaajat”. Kuluttajat vielä haraavat hetken vastaan, kunnes tottuvat
26 itsepalvelun helppouteen. Kylmäasematkin tulivat pysyväksi osaksi polttoaineen jakeluverkostoa, vaikka
27 niiden suhteen aluksi moni varmasti nikotteli.

28

29 Työpaikkoja ei enää tunnut riittävän kaikille, vaan rakenteellinen työttömyys on kasvanut korkealle tasolle.
30 Työllisyysaste jää hyvinäkin talousaikoina matalalle tasolle. Yhtenä vaikeutena ovat niin sanotut matalan
31 tuottavuuden työpaikat. Ne eivät tarjoa kunnollista toimeentuloa ilman sosiaaliturvan ja työn
32 yhteensovittamista varsinkaan kalliin hintatason kaupunkialueilla. Eivätkä ne ole työnantajankaan kannalta
33 järkeviä vaihtoehtoja korkeiden työnantajakustannusten vuoksi. Toisaalta työssäkäyvien kattamat
34 verovarot ja maksuhalukkuus eivät riitä työllistämään kaikkia julkisiin palveluihin, mikä olisi yksi tapa
35 työllistää muutoin työtä vaille jääneet. Vaikka palvelualojen suhteellinen osuus kasvaisikin, niin aineellisen
36 tuotannon merkitystä ei myöskään kannata väheksyä. Voimme pestä toistemme paitoja vain niin kauan
37 kuin pestäviä paitoja riittää.

38

39

40 3.1 Työttömyyden häpeästä itsensä kehittämisen yhteiskuntaan

41

42 Työttömyyden vastainen taistelu on useimpien maailman hallitusten työlistalla. Se on ollut sitä jo kauan.
43 Työ on teollistuneiden maiden kulttuurista ehkäpä keskeisimminkin määrittävä tekijä. Työ antaa toimeentulon ja
44 määrää ihmisen aseman yhteisössä. Työttömyys on Suomessa edelleen häpeä, joka johtaa usein
45 syrjäytymiseen. Siksi ei ole ihme, että työn loppumista ei edes uskalleta ajatella. Pikemminkin työ ja
46 työurien pidentäminen on nähty lähestulkoon ainoaksi keinoksi selvitä Suomea nopeasti uhkaavasta eläke-
47 ja hoivamenojen kasvusta. Nuorilta ikäluokilta vaaditaan ahkeran työn teon kautta tapahtuvaa
48 vastuunkantoa, jotta suurten ikäluokkien rakentama hyvinvointiyhteiskunta voidaan säilyttää.

49

1 Työ ei tietenkään tekemällä maailmasta lopu kokonaan koskaan. Ihmisen luovuudelle on nyt ja
2 tulevaisuudessa kysyntää. Se sijaan nykyisen kaltaista ihmisjoukkoa ei välttämättä enää tarvita
3 tulevaisuudessa huolehtimaan aineellisesta elintason tuotannosta.

4
5 Pessimismiin vaipumiselle ei kuitenkaan ole mitään syytä, sillä tulevien vuosikymmenten aikana ihmistyön
6 merkityksen vähentyminen peruselintason ylläpitämisessä tarjoaa ennennäkemättömän hienoja
7 mahdollisuuksia ihmisyyden kehitykselle. Matkalla kohti yhteiskuntaa, joka mahdollistaa itsensä
8 toteuttamisen ja ihmisyyden kehitystarpeen etusijalle asettamisen, tarvitaan teknologisten
9 edistysaskeleiden lisäksi myös merkittäviä muutoksia kulttuuriimme ja ajattelutapaamme.

10
11 Vaikka ”itsensä toteuttaminen” sanan varsinaisessa merkityksessä ei ole kokonaan vieras asia
12 nykypäivänkään työmarkkinoilla, niin useimmilla työpaikoilla toteutetaan kuitenkin lähinnä työnantajan
13 pyrkimyksiä. Yksi tulevaisuuden työmarkkinoiden kysymysmerkki lienee tulonjaon ja verotuksen perusteet.
14 Jos ihmisen fyysinen työpanos menettää merkityksensä, niin silti joku edelleen omistaa koneet, jotka työn
15 tekevät.

16
17 Perinteisen palkkatyön merkitys on juurtunut hyvin syvään kulttuuriimme. Arkikielessä työstä
18 puhuessamme tarkoitamme ennen kaikkea perinteistä palkkatyötä, joka tuottaa jotain lisäarvoa
19 työnantajallemme ja kansantuloon. Tämä asetelma näkyy esimerkiksi siinä, että kansantuloa laskettaessa
20 kotitöitä ei oteta millään tavalla huomioon. Paidan peseminen kotona ei ole kansantuloa kasvattavaa työtä,
21 mutta sen pesettäminen pesulassa pitää talouden rattaat pyörimässä.

22

23

24 **3.2 Työttömyyden nujertaminen vaatii moninaista keinovalikoimaa**

25

26 Työelämässä eletään kummallisessa joko-tai –tilanteessa. Osa niistä, joilla on työtä, kokee valtaisia stressiä
27 ja ovat nääntymässä alati kiristyvän työtaakkansa alle. Työuria pitäisi pidentää alusta, keskeltä ja lopusta.
28 Samaan osaa iso osa suomalaisista on kuitenkin kokonaan vailla työtä. Monet niistä nuorista, jotka
29 valmistuivat keskelle työttömyyttä 1990-laman aikana, eivät koskaan päässeet kiinni työelämään. Nyt sama
30 ilmiö uhkaa toistua finanssikriisin aiheuttaman laman myötä.

31

32 **3.2.1 Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu estettävä**

33

34 Suomessa on tällä hetkellä työttömänä, työkyvyttömänä tai muutoin työelämän ulkopuolella on yhteensä
35 lähes 500 000 työkäistä ihmistä. Määrä vastaa suunnilleen kahdeksan vuoden aikana syntyvien ikäluokkien
36 kokoa. Tämä on hurja määrä suomalaisia. Erityisen huolestuttavaa on työtä vailla olevien nuorten hurja
37 määrä. Työttömänä on useampi kuin joka viides nuori.

38

39 Työelämän ulkopuolella olevien ihmisten määrä on liian suuri. Näin on siitäkin huolimatta, että
40 finanssikriisistä alkanut syvä taantuma ei johtanut läheskään niin massiiviseen työttömyyden kasvuun kuin
41 mitä tapahtui 1990-luvun lamana aikana. Silloin työttömyysaste nousi lamaa edeltäneeltä noin 3 prosentin
42 tasolta muutamassa vuodessa huimaan 16 prosenttiin.

43

44 Finanssikriisin aikana työttömyys nousi ainoastaan noin kahdella prosenttiyksiköllä reilusta 6 prosentista
45 vähän yli 8 prosenttiin, vaikka vuoden 2009 aikana Suomen kansantalous laski bruttokansantuotteella
46 mitattuna yhden vuoden aikana voimakkaammin kuin koskaan rauhan aikana, yli 8 prosenttiyksikköä.
47 Työttömyyden räjähdysmäisen kasvun estämistä selittää ainakin taantuman lyhytaikaisuus, julkistalouden
48 elvyttävät toimenpiteet, yritysten vahvat taseet ja lomautusmahdollisuuksien käyttäminen irtisanomisten
49 sijaan.

50

1 Työllisyystilanne on nyt varovaisesti kohentumassa finanssikriisin ensimmäisen aallon jälkeen. Tämä alkaa
2 vähitellen näkyä erityisesti työttömyyden kaikista suhdanneherkimmän väestöosan eli nuorten
3 kohentuneessa työllisyydessä. Vaikka tilanne ei ole niin paha kuin se voisi olla, niin tästä huolimatta myös
4 vakavia uhkakuvia on olemassa.

5
6 Työttömyyden yleisestä alentumisesta huolimatta pitkäaikaistyöttömyys on huolestuttavalla kasvu-uralla.
7 Työttömistä noin 40 prosenttia on pitkäaikaistyöttömiä. Vaarana on, että pitkäaikaistyöttömyys muuttuu
8 jälleen ajan myötä rakenteelliseksi työttömyydeksi, jolloin työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät enää kohtaa
9 vaikka talous kasvaisikin.

10
11 Olemme oppineet edellisestä, 1990-luvun lamasta, että työttömyyden pitkittyminen johtaa nopeasti
12 negatiiviseen kierteseen, josta työelämään uudelleen mukaan pääseminen on tavattoman vaikeaa. Yleinen
13 elämänhallinta vaikeutuu, työelämän kautta tullut sosiaalinen tukiverkosto kuihtuu, työkyky heikkenee ja
14 rahan puute vaikuttaa arjen suunnitteluun.

15
16 Lisäksi työntekijän markkina-asema heikkenee nopeasti työttömyyden pitkittyessä. Työnantaja voi epäillä,
17 että työntekijässä on jotain vikaa, kun hän ei ole löytänyt työtä pitkään aikaan. Samaan aikaan työntekijän
18 taidot ja osaaminen vanhenevat. Työttömän kannalta jatkuva työnhakuprosessi on henkisesti hyvin
19 raskasta.

20
21 Työelämän ulkopuolella on nyt hyvin monenlaisia ihmisiä. Uutena ilmiönä 1990-luvun lamaan verrattuna on
22 esimerkiksi korkeasti koulutettujen henkilöiden kasvanut työttömyys. Työvoimaviranomaiset eivät
23 välttämättä osaa parhaalla mahdollisella tavalla tunnistaa uudentyypisten työttömien tarpeita.

24
25 Pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäiseminen on vaikuttavampaa kuin jo pitkäaikaistyöttömyyteen
26 päätyneiden sijoittaminen takaisin työelämään. Tämän vuoksi nopeaan puuttumiseen tulee suunnata
27 resursseja. Tämä edellyttää monia yhtäaikaisia toimenpiteitä. Työttömistä huolehtimisen voi jakaa karkeasti
28 ainakin seitsemään osa-alueeseen:

- 29
30
- 31 1. tuetaan ammatillista osaamista,
 - 32 2. säilytetään terveys ja toimintakyky,
 - 33 3. tarjotaan useita erilaisia polkuja työllisyyteen,
 - 34 4. mahdollistetaan osallisuuden ja arvokkuuden kokeminen yhteiskunnassa,
 - 35 5. vahvistetaan lähiverkostoja,
 - 36 6. etuuksien vastikkeellisuus
 - 37 7. perustoimeentulon turvaaminen

38 On aivan keskeistä, että jokainen ihminen voi työttömänäkin kokea arvokkuutta ja mielekkyyttä elämässään.
39 Toivo tulevaisuudesta on suuri voimavara.

40
41 Työttömyyden nopeassa katkaisemisessa tehokkaimmiksi toimenpiteiksi ovat osoittautuneet valmentava
42 työvoimakoulutus ja julkisen sektorin tukityöllistäminen. Aktiivisten toimenpiteiden tehokkuus edellyttää
43 sellaisten henkilöiden tunnistamista, joilla on erityisen suuri riski työttömyyden pitkittymiseen.
44 Työttömyysjaksoja saadaan lyhennettyä, kun riskiryhmille voidaan kohdentaa oikeaan aikaan räätälöityjä
45 toimenpiteitä.

46
47 Työttömien terveydestä huolehtiminen on oleellista. Valtaosalla palkansaajista on hyvä mahdollisuus
48 huolehtia terveydestään työterveysjärjestelmän kautta, mutta työttömäksi jäädessään ihminen putoaa
49 tämän järjestelmän ulkopuolelle. Työttömät käyttämät julkiset terveyskeskuspalvelut tarjoavat
50 ennaltaehkäisevää toimintaa työterveysjärjestelmää niukemmin ja vähäisetkin palvelut ovat osin
51 maksullisia. Työttömät ovat keskimäärin sairaampia kuin työssäkäyvät, mutta käyttävät vähemmän
52 palveluita. Työttömyydestä ja heikosta terveydestä tulee helposti itseään vahvistava kierre.

1 Pitkäaikaistyöttömien pitäisikin saada ainakin kerran vuodessa kutsu laajaan terveystarkastukseen. Tämä
2 toisi pitkällä ajanjaksolla säästöjä terveydenhoidossa.

3
4 Kehittämisyrityksistä huolimatta myös sosiaaliturvan ja työelämän yhteensovittamisessa on tehtävää.
5 Pienipalkkaisen epäsäännöllisen ja osa-aikaisen työn vastaanottaminen ei ole kaikissa tilanteissa
6 työntekijän kannalta edelleenkaan kovin kannustavaa, kun käteen jäävät tulot eivät liiemmin kasva
7 työnteosta huolimatta tai kokonaisansiot eivät riitä normaaliin toimeentuloon. Kannustinloukuissa ovat
8 erityisesti lapsiperheet.

9
10 Yhä suurempi joukko suomalaisia työllistää itsensä myymällä omaa osaamistaan ja työtään. Järjestelmä on
11 kuitenkin liian jäykkä reagoidakseen toiminimellä tai freelancer-pohjalta toimivien toimittajien,
12 taiteilijoiden, kääntäjien ja muiden itsensä työllistävien jatkuvasti vaihtelevaan työmarkkina-asemaan. Osa-
13 aikaisen yrittäjyyden tulisi olla selvästi nykyistä helpompaa. Modernia yrittäjyyttä on myös luovan alojen
14 osaajien osuuskuntamuotoinen toiminta. Pienyrittäjien yhteenliittymissä työskentelevien yrittäjien tulee
15 kaikkien voida säilyttää yrittäjän ammattiasema suhteessa työlainsäädäntöön ja verotukseen. Tällaiseen
16 yhteistyössä tapahtuvaan yrittämiseen tulee luoda lisäkannusteita. Työaikasäädöksiä pitäisi myös väljentää,
17 jotta ihmisillä olisi mahdollisuus sopia joustavammin suoraan työnantajansa kanssa työaikaan ja
18 palkkaukseen liittyvistä kysymyksistä.

19
20 On myös rohkeasti pohdittava onko ansiosidonnainen työttömyysturva kestoaltaan järkevän mittainen.
21 Erityisesti nuorten kohdalla 500 päivän eli 100 työviikon työttömyysjakso tuntuu auttamatta liian pitkältä.
22 Työelämään pitäisi ehdottomasti päästä tavalla tai toisella kiinni esimerkiksi 100 työttömyyspäivän
23 kohdalla. Työttömyysjakson katkaisemiseksi voitaisiin velvoittaa osallistumaan työllistämistoimenpiteiden
24 tarpeen kartoittamiseen. Kartoituksen perusteella sovittavat toimenpiteet olisivat velvoittavia, joiden
25 laiminlyöminen johtaisi työttömyyskorvauksen alentamiseen. Toisaalta yhteiskunnalla olisi velvollisuus
26 tarjota työttömälle tukitoimenpiteitä, jotta työtön saisi mahdollisuuden osallistua aktiiviseen työelämään.

27
28 Ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan liittyy keston lisäksi myös toinen ongelma. Työttömien perusturvan
29 kehittäminen on nimittäin tehty likipitäen mahdottomaksi kytkemällä se kahteen kertaan
30 ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Jos yhteiskunta haluaa nostaa eurolla peruspäivärahaa saavien
31 työttömien tukea, tulee sen samalla nostaa eurolla myös ansiosidonnaista työttömyysturvaa saavien tukea.
32 Tämän lisäksi jokainen peruspäivärahaan tehty euron korotus nostaa 105 eurolla sitä tuloaluetta, jolta
33 työttömyysturvaa kertyy suuremmalla kertoimella kuin rajaa isommista tuloista. Tämän tuplakytköksen
34 vuoksi ansiosidonnainen päiväraha nousee enemmän kuin peruspäiväraha, jonka vuoksi peruspäivärahan
35 nostaminen on paitsi kallista myös tehotonta. On väärin, ettei kaikista heikoimmassa asemassa olevia
36 työttömiä voi tukea ilman, että täytyy tukea kaikkia työttömiä.

37
38 Työvoima- ja sosiaalipalveluiden äärellä on monia eri toimijoita, joiden välisessä yhteistyössä on paremmin
39 nostettava keskiöön työttömän ihmisen tarpeet. Lainsäädäntö mahdollistaa jo nyt asiakaslähtöisen
40 vuoropuhelun eri hallintokuntien välille, mutta sen on oltava nykyistä saumattomampaa, jotta jokaisen
41 tahon osaoptimoinnista päästään kitkattomaan yhteistyöhön.

42
43 Vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistymis- ja aktivointitoimista pitää saada kokonaisvaltainen ratkaisu
44 aikaiseksi nopealla aikataululla.

45 46 47 **3.2.2 Osatyökykyisille mahdollisuus työelämään**

48
49 Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyy vuosittain vajaat 30 000 henkilöä. Määrä vastaa suunnilleen puolta
50 syntyvää ikäluokkaa. Työkyvyttömyyseläkkeelle päätyvistä nuoria alle 35-vuotiaita on noin 13 prosenttia eli
51 4000 henkilöä. Noin puolet kaikista työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvistä on parhaassa työiässä olevia.

1
2 Tuki- ja liikuntaelinsairaudet sekä mielenterveyden häiriöt ovat kaksi suurinta työkyvyttömyyteen johtavaa
3 sairautta. Nämä ovat molemmat sellaisia sairauksia, että niihin on mahdollista vaikuttaa ennakoimalla.
4 Tässä työterveyshuollolla, kunnallisella terveydenhuollolla ja työhyvinvointia edistävillä toimenpiteillä on
5 iso rooli.

6
7 Osatyökykyisiä työnhakijoita on työ- ja elinkeinoministeriön mukaan noin 100 000. Heistä on työttömänä
8 kaksi kolmasosaa. Osatyökykyisten lisäksi myös tuhannet työkyvyttömyyseläkkeellä olevat haluaisivat
9 mukaan työelämään.

10
11 Suomessa on paljon sellaisia ihmisiä, jotka olisi mahdollista kiinnittää osittain työelämään. Heidän jäljellä
12 olevaa työkykyä pitäisi kyetä käyttämään nykyistä paremmin. Työkyvyttömyyden ja työkykyisyyden välillä
13 on olemassa valitettava joko tai –asetelma, vaikka työkyky pitäisi aina suhteuttaa siihen työhön, jota
14 tehdään. Osatyökykyisillä on paljon itsellään halua töihin, mutta vain vähän mahdollisuuksia tähän.

15
16 Osatyökykyisten sisäänpääsyä työelämän tulee helpottaa, sillä ensimmäinen työpaikka auttaa
17 kohentamaan heidän työmarkkinakelpoisuuttaan. Työelämään tulee luoda joustavuutta, jotta se tunnistaa
18 osatyökykyisyyden. Myös sosiaaliturvan ja palkkatyön yhteensovittamisessa on tehtävää, jotta
19 osatyökykyisten olisi kannattavaa hankkiutua työelämään. Konkreettisia keinoja edistää osatyökykyisten
20 mahdollisuuksia ovat ainakin palkkatuki, työolosuhteiden järjestelytuki, rekrytointituki ja
21 työhönvalmentajat, jotka tarjoavat yksilöllistä tukea ja opastusta työnhakuun. Osatyökykyisten
22 pienimuotoista työllistämistä voitaisiin edistää helpottamalla keikkamuotoisen työn teettämistä ilman, että
23 työnantajalle aiheutuu tästä merkittäviä lisäkuluja. Pienimuotoinen keikkatyö ei myöskään vähentäisi
24 osatyökykyisen saamaa sosiaaliturvaa.

27 **3.2.3 Nuorten syrjäytyminen on iso ongelma**

28
29 Nuorten työttömyys on vakava riski syrjäytymiselle. Aivan erityisen suuri riski on pelkän perusopetuksen
30 varaan jääneillä, joiden suhteellinen osuus työttömistä nuorista on vieläpä noussut vuosi vuodelta.

31
32 Työttömien nuorten kohdalla kyse on usein monimuotoisesta ongelmavyyhdistä, jonka avaamiseen
33 tarvitaan työvoima- ja sosiaaliviranomaisten lisäksi monesti myös koulun, nuorisotyön, poliisin sekä
34 terveysviranomaisten yhteistyötä. Kasvatusvastuuseen kuuluu merkittävänä osana nuoren omien
35 elämänhallintataitojen kehittäminen. Nuorten tulee kyetä kantamaan vastuu oman toimintansa
36 seurauksista.

37
38 Alle 18-vuotiaat tulee ”saattaen vaihtaa” koulutuksen kautta työelämästä osalliseksi. Nuoret tulee
39 huolehtia yhteistyössä virnaomaisten ja kodin kanssa perusopetuksesta eteenpäin. Ammatillisen osaamisen
40 saamisen lisäksi tarvitaan myös työelämän taitoja, jotta riskiryhmään kuuluvat nuoret oppivat
41 noudattamaan työelämän pelisääntöjä. Nykyistä useammalla nuorisasteen opiskelijalla tulee olla
42 mahdollisuus hankkia ammattiosaamista oppisopimuskoulutuksella.

43
44 Aikuisten yli 18-vuotiaiden kohdalla työvoimahallinnon ja koulutusjärjestelmän tulee toimia saumattomasti
45 yhteistyössä. Ensimmäisen työkokemuksen saaminen on ratkaisevan tärkeää. Jos työpaikan saanti viivästyy,
46 alkaa ongelmien kasaantuminen. Myös nuorten erityistukitoimenpiteillä, kuten työpajatoiminnalla ja
47 etsivällä nuorisotyöllä on tärkeä rooli nuorten auttamisessa. Etsivä nuorisotyö auttaa erityisesti niitä nuoria,
48 jotka selkeästi tarvitsevat apua, mutta jotka eivät osaa sitä itse pyytää.

49
50 Keskustan johtamilla kahdella edellisellä hallituskaudella tehtiin paljon toimenpiteitä, jotka edistävät
51 nuorten asemaa. Koulutuspaikkoja on lisätty ja tukityöllistämisen määrärahoja kasvatettiin

1 elvytystoimenpiteenä. Nuorten palkkaamisesta on tehty houkuttelevampaa alentamalla kustannuksia
2 Sanssi-setelillä. Lisäksi on kiinnitetty huomiota etsivän nuorisotyön laajentamisen avulla myös aivan
3 erityisessä syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tavoittamiseen ja heidän yksilölliseen tukemiseen. Etsivään
4 nuorisotyöhön ja nuorten työpajatoimintaan tuleekin löytää lisää resursseja, jotta ne saadaan toimimaan
5 koko valtakunnassa.

6
7 Suomeen pitää rakentaa yhdessä työmarkkina- ja nuorisojärjestöjen sekä valtion kanssa nuorisosopimus,
8 jossa sovitaan kokonaisvaltaisesti nuorten koulutus- ja työelämäkysymyksistä. Kansallisen
9 nuorisosopimuksen sisältämiä keinoja voisivat olla muun muassa nuorille suunnattujen työ- ja
10 harjoittelupaikkojen lisääminen, nuorten yrityshautomoiden avustaminen, nuoria aktivoiva
11 työttömyysturva ja korkeakouluopintojen vauhdittaminen.

14 3.3 Eläke vakuutukseksi työkyvyttömyydestä

15
16 Niiden nuoren sukupolven edustajien, joilla on mahdollisuus työskennellä itsenäisesti ja itseään kehittäen,
17 on tavattoman vaikeaa ymmärtää esimerkiksi eläkeiän korottamisesta käytävää keskustelua. Tuo
18 keskustelu tulee jollakin tavalla ymmärrettäväksi, kun ajattelee että sen ytimessä on ajatus siitä, että eläke
19 on korvaus jostakin hirvyydestä, jota ihminen on pakottanut itsensä sietämään koko aikuisikänsä. Tuon
20 kultaisen aarrearkun toivossa ihmiset ovat raataneet ja riutuneet päivästä toiseen. Koska kulttuuriimme on
21 sisään kirjoitettu ajatus tällaisesta työelämän kauheudesta vapauttavasta kolmannelta iästä ja kultaisista
22 elinvuosista, niin on toki aivan luontevaa, että työntekijät repivät pelihousunsa välittömästi, kun joku keksii
23 ehdottaa eläkeiän korottamista.

24
25 Eläkekeskustelun logiikka on kuitenkin perin ongelmallinen, jos sattuu pitämään työstään. Mitä nimittäin
26 tapahtuu, jos nuori sanoo, että töissähän on oikeastaan ihan kivaa. Siellä voi toteuttaa itseään, työkaverit
27 ovat kivoja ja työajoistakin voi joustavasti sopia pomon kanssa. Vastaavasti parhaimmillaan yrittäjä voi
28 säädellä omaa työmääräänsä ja luoda työnsä sisältöä.

29
30 Jos työ on kivaa ja siellä viihtyy hyvin, niin miksi ihmeessä siitä pitäisi jäädä eläkkeelle? Ihan hyvinhän sitä
31 voisi ajatella jatkavansa töissä vaikkapa aina 80-vuotiaaksi, jos terveys sen sallii. Mitä esteitä on sille, että
32 joskus tulevaisuudessa työskenneltäisiin tuntuvasti nykyistä keskimääräistä noin 60 vuoden eläköitymisikää
33 vanhemmaksi?

34
35 Mikäli työuria pidennettäisiin loppupäästä tuntuvasti, mahdollistaisi tämä selkeästi nykyistä keveämmän
36 työuran alku- ja keskivaiheen. Jos työura jatkuisi 80 vuoden ikään, niin nykyiseen elinikäiseen työkertymään
37 pääsisi sillä, että työuran viimeiset kymmenen vuotta tekisi mielen virkeänä pitävää neljän tunnin työpäivää
38 ja koko sitä edeltävät työuran kuusituntista työpäivää. Elinkaaren ajalle jaksottuva vapaa-aikaa jakaantuisi
39 tällöin tasaisemmin, jolloin aktiivisen aikuisiän aikana jäisi nykyistä enemmän aikaa perheelle, itsensä
40 kehittämiselle ja ympäröivän yhteiskunnan kehittämiselle.

41
42 Kun ottaa huomioon, että teknologian kehittyminen vähentää jatkuvasti ihmistyön tarvetta ja
43 aikaisemmista vuosikymmenistä poiketen osa tästä joudutaan jo maapallon kestokyvyynkin vuoksi
44 kohdistamaan määrällisen elintason sijasta laadulliseen elintasaan, niin työpäivät voivat lyhentyä
45 entisestään. Tämä ei luonnollisestikaan tarkoita toimettomuutta, vaan sitä, että aikaa jää palkkatyön lisäksi
46 myös moneen muuhun asiaan.

47
48 Palkkatyön sijaan ihmiset tekisivät ajallaan jotain muuta eli työn käsite kaiken kaikkiaan laajenisi nykyisestä.
49 Tietysti työtehtäviä pitää oppia kierrättämään niin, että ihmistyövoimaa tarvittavia fyysisesti kuormittavia
50 tehtäviä tekevät ne joiden kunto antaa tähän parhaan mahdollisuuden. On selvää, että fyysisesti raskaassa
51 työssä ei kukaan jaksa työskennellä merkittävästi nykyistä eläkeikää pidempään ilman suoritusasteen
52 tuntuvaa laskua.

1
2 Alun perin vanhuuseläke oli vakuutus sen varalle, että menettää terveyden heikentymisen vuoksi
3 työkykynsä. Nyt eläkkeestä on kuitenkin tullut palkkiovirka, jonka turvin voi halutessaan vetäytyä
4 loppuelämän mittaiseen oloneuvoksen pestiin. Nyt on korkea aika ruveta tekemään suomalaisesta
5 työelämästä sellaista, että siellä viihtyy mielellään pidempäänkin. Silloin ei tarvitse enää murehtia työurien
6 pituudesta ja kansantalouden kasvun edellyttämästä ahkeruuspolitiikasta. Jos ihmiset viihtyvät töissä, niin
7 työurat pidentyvät omalla painollaan.
8
9

10 **3.4 Työhyvinvointitalkoot**

11
12 Toisaalta työelämän muuttumisen seurauksena jo nykyään harrastukset muodostavat monesti fyysisesti
13 raskaimman osan päivästä. Koska työntekijöiden hyvinvointi on yhteiskunnalle ja työnantajille ensiarvoisen
14 tärkeä asia, ei voida enää odottaa että hyvinvoinnista huolehditaan vain työajan jälkeen. Liikunta on oltava
15 luonnollinen osa myös tietokoneella tai liukuhihnalla töitään tekevän ihmisen arkea ja työpäivää. Jatkossa
16 liikunnan minimimäärä voitaisiinkin sisällyttää osaksi palkallista työaika.
17

18 Työn ja vapaa-ajan yhdistämisestä joudutaan miettimään täysin uudesta lähtökohdasta. Kahdeksasta
19 neljään -työpäivät ovat yhä harvemmalle arjen todellisuutta. Työn ja vapaa-ajan raja on muuttumassa
20 sumeaksi, kun informaatio läpäisee elämän 24/7. Monilla luottamustehtävissä toimivilla sekä esimerkiksi
21 papeilla näin on aina ollut. Nyt tällainen työn ja vapaa-ajan sekoittuminen yleistyy myös yksityisellä ja
22 julkisella sektorilla.
23

24 Joku voisi todeta, että 18 tunnin työpäivissä ei ole ennenkään ollut mitään erikoista. Samat lapset, jotka
25 hiihtivät aamuisin 15 kilometriä kouluun, tekivät myös pitkän päivän töitä. Työpäivät ovat työtuntien
26 valossa lyhentyneet sadan vuoden aikana, mutta kokonaisvaltainen irtaantuminen töistä on tullut
27 harvinaisemmaksi. On taottava kun rauta on kuuma, ja toisin kuin perinteisellä metallisepällä, rauta on
28 nykyään kuuma koko ajan.
29

30 Lukuisissa työhyvinvointitutkimuksissa työn kuormittavuus on todettu suurimmaksi työssä viihtyvyyttä
31 vähentäväksi tekijäksi. Modernit työpaikat toimivat projekteilla ja yhdessä tekeminen on suosiossa.
32 Toisaalta jokainen työntekijä haluaa välillä pistää oven kiinni ja lukea rauhassa pari tuntia sähköpostejaan.
33 Kahden erilaisen työtavan kohtaamisesta eivät kaikki selviä, vaan työ koetaan liian raskaaksi.
34 Mielenterveyteen liittyvät sairaudet ovat nousseet suomalaisten uudeksi kansantaudiksi ja aiheuttavat jo
35 nykyisellään suuren rasituksen julkistaloudelle.
36

37 Koska työn ja vapaa-ajan välinen suhde hämärtyy alati, tulee uudessa työreformissa myös työajan joustaa.
38 Koska työ sähköposteja tarkistetaan myös vapaa-ajalla, on luonnollista että vapaa-aika murtautuu
39 vastavuoroisesti työajalle. Näin ollen myös työehdoista tulisi pystyä sopimaan samalla vastavuoroisuuden
40 perusteella yleissitovuuden tai työaikalainsäädännön estämättä. Facebook on kielletty monilla työpaikoilla,
41 mutta toisaalta vapaamuotoinen verkostoituminen on juuri sitä mitä tehokkaalta työntekijältä vaaditaan.
42 Sosiaaliset mediat ovat jatkossa entistä tärkeämpi osa ihmisten työtä, jos niitä osataan hyödyntää
43 tehokkaasti.
44

45 Suomi ja Eurooppa ovat pärjänneet kilpailussa Yhdysvaltojen ja Aasian kanssa työtuntien tehokkuudella, ei
46 niiden määrällä. Eurooppalaiset tekevät reilusti lyhyempää viikkoa kuin pohjoisamerikkalaiset kollegamme,
47 mutta nyt olemme huolestuttavasti poistumassa tältä perinteiseltä uralta. Työtuntien lisääminen ei auta,
48 jos työtehokkuus laskee samaan tahtiin. Vaikutus on jopa päinvastainen ja aiheuttaa entistä enemmän
49 ihmisten stressaantumista ja sairauspoissaoloja.
50

1 Voisimme jopa harkita täysin päinvastaista lähestymistapaa. Yhä useampi ihminen havittelee työuransa
2 keskellä enemmän vapaa-aikaa ja taukoa herätellä omia ajatuksia. Voisiko ajatella, että lyhentämällä
3 työviikkoa voitaisiin lisätä tehokkuutta? Nykyisin työntekijälle on edullisempaa ottaa töihin yksi 37,5 tuntia
4 viikossa töitä tekevä henkilö, mutta sellaista muutosta tulisi harkita, että puolipäivätyö tulisi
5 houkuttelevammaksi. Tällä tavoin voitaisiin samaa työtä hoitamaan palkata puolipäiväisesti esimerkiksi yksi
6 opiskelija ja yksi jo eläkkeelle siirtymässä oleva. Tämä toisi mahdollisuuden sekä työnantajalle että
7 työntekijöille, sillä työuran eri vaiheissa olevat työntekijät tukisivat toistensa työtä.

8
9 Yksi osa työelämän kehittämistä on johtajuustaitojen jatkuva kehittäminen. Kovin harva esimiesasemassa
10 työskentelevä on saanut kunnollisia valmiuksia johtajuuteen. Oikeastaan vain armeijassa ja korkeakoulujen
11 kauppatieteellisistä opinnoista tarjotaan valmiuksia johtamiseen. Sielläkin ne jäävät pääosin teoreettiselle
12 tasolle tai ovat armeijan tapauksessa paremmin soveltuvia toisenlaisiin olosuhteisiin, eikä niinkään
13 käytännön työelämään. Esimiesasemassa toimivilla pitäisikin olla mahdollisuus kehittää johtajuustaitojaan
14 täydennyskoulutuksessa. Myös olemassa oleviin opintokokonaisuuksiin pitäisi voida nykyistä helpommin
15 sisällyttää ihmisten johtamiseen valmentavia kursseja.

18 **3.5 Sosiaalireformistinen uusi yhteiskuntasopimus**

19
20 Suomen pärjääminen edellyttää, että mahdollisimman monella suomalaisella on mahdollisuus osallistua
21 työelämään. Edellä on lueteltu keinoja, joiden avulla edistetään muun muassa osatyökykyisten ja
22 työttömien työllistymistä. Nämä ovat välttämättömiä, mutta yksinään riittämättömiä toimenpiteitä
23 suomalaisten työllisyysasteen rajun nostamisen toteuttamiseksi. Julkinen sektori voi tukea erilaisilla
24 väliaikaisratkaisuilla uusien työpaikkojen syntymistä, mutta uusia pysyviä työpaikkoja muodostuu vain, jos
25 suomalaiset hyödykkeet ovat kyvykkäitä kilpailemaan globaalilla tasolla ja kotimainen kysyntä lisääntyy.

26
27 Korkeatasoinen osaaminen on yksi keskeinen menestystekijämme, mutta olisi älyllisesti epärehellistä
28 kuvitella suomalaisten olevan jollain erityisellä tavalla fiksumpia kuin muiden maiden kansalaiset. Emme voi
29 saada osaamisestamme pysyvää kilpailuetua sillä kilpailijamaiden koulutustaso nousee huimalla vauhdilla ja
30 takamatkalta on vieläpä helpompi kiriä kohti keulapaikkaa kuin jatkaa jatkuvasti kärjessä. Pidemmällä
31 aikavälillä tuotteemme käyvät kaupaksi vain, jos niiden hintalaatusuhde on kilpailukykyisellä tasolla.

32
33 Tulopoliittinen kokonaisratkaisu, tupo, voi terminä kuulua menneisyyteen, mutta nyt todenteolla
34 tarvittaisiin laaja-alaista yhteiskuntasopimusta. Yhteiskuntasopimuksen avulla varmistettaisiin Suomen
35 menestymisen eväät ja samalla turvattaisiin työpaikka jokaiselle työkykyiselle. Sopimuksen tulisi olla
36 pitkäkestoinen ja siinä tulisi pidättäytyä voimakkaista palkankorotuksista. Maltillisen palkkapolitiikan avulla
37 voidaan varmistaa, että yrityksillä on varaa palkata uutta työvoimaa. Olisi solidaarista huolehtia siitä, että
38 kaikilla on mahdollisuus työllistymiseen, eikä hamuta itselleen mahdollisimman suurta palkkaa.
39 Palkankorotusten sijaan voitaisiin ottaa käyttöön uusia joustavia elementtejä työuran keskelle, kuten
40 lakisääteinen oikeus lyhyenpään työpäivään pienten lasten vanhemmille. Joustavuutta voitaisiin lisätä myös
41 sellaisten työntekijöiden osalta, jotka auttavat hoitamaan iäkkäitä vanhempiaan siten, että yhteiskunnan
42 hoivakuluja säästetään.

43
44 Vastineeksi maltillisille palkankorotuksille, tulisi palkansaajien saada varmuus siitä, että yritykset todella
45 pyrkivät vähentämään työttömyyttä. Sellainen tilanne ei voi olla, mahdollinen, että palkansaajat tinkivät
46 omasta ansiotasostaan ja yritysten omistajat keräävät lisääntyneet voitot taskuihinsa. Yhteiskuntasopimus
47 edellyttää vastuullisuutta myös työnantajilta. Valtio puolestaan sitoutuisi tukemaan kaikin keinoin
48 erityisesti nuorten ja osatyökykyisten työllisyysasteen nostamista. Myös sosiaaliturvaa muutettaisiin
49 kannustavammaksi erityisesti siten, että pienten työtulojen ansaitsemiseen liittyviä tulo- ja
50 byrokratialoukkuja purettaisiin.

51

1 Mikäli Suomen taloudellinen tilanne kehittyisi yhteiskuntasopimuksen myötä suotuisasti tulevina vuosina,
2 voitaisiin sopimuksen palkkiona luopua osin edellä esitetyistä veronkiristyksistä. Suomen julkistalouden
3 liikkumavaraan saataisiin nimittäin uutta liikkumavaraa, jos yritysten vahvan aseman ja alentuneen
4 työttömyyden myötä valtion tulot kasvaisivat ja samaan aikaan menot pienenisivät.

8 3.6 Toimenpiteet

- 9
- 10 14. Käynnistetään työelämäreformi, jonka myötä työelämä muuttuu niin mielekkääksi, ettei eläkettä
11 tarvita vain vakuudeksi sen varalle, että yksilö menettää työkykynsä.
- 12 - Tämän edellytyksenä on, että työelämän sisällöllisten muutosten lisäksi luodaan mahdollisuus
13 vaihtoehtoisiin työurapolkuihin¹.
 - 14 - Tarkoituksena on, että tulevaisuudessa ihmiset haluavat jatkaa työelämässä ainakin osittain,
15 niin pitkään kuin terveys sallii.
- 16 15. Työhyvinvointia tulee edistää johtajuustaitoja kehittämällä ja joustavoittamalla työajasta sopimista.
- 17 16. Työttömyyden nujertamiseksi tarvitaan monipuolista toimenpidepakettia, jolla estetään
18 pitkäaikaistyöttömyyden kasvu ja annetaan osatyökykyisille mahdollisuus työelämään.
- 19 17. Valtakunnallisen nuorisosopimuksen avulla tartutaan työurien alkupäähän liittyviin ongelmiin, jotta
20 nuoret pääsisivät nykyistä helpommin kiinni työelämään.
- 21 18. Solmitaan yhteiskuntasopimus, jonka avulla edistetään työllisyyttä ja parannetaan suomalaisten
22 yritysten kilpailukykyä. Tämä tarkoittaa työntekijöiden palkankorotuksista tinkimistä.
- 23

- ¹ Nykymääräiseen työkertymään päästäisiin esimerkiksi sillä, että tulevaisuuden työura olisi keskimäärin 20 vuotta nykyistä pidempi. Tällaisessa mallissa työuran ensimmäiset kuusi vuosikymmentä (20-70 vuotta) työskenneltäisiin kuuden tunnin työpäiviä ja työuran viimeiset kymmenen vuotta mielen virkeänä pitäviä neljän tunnin työpäiviä.

1 4 Perusturvaan peruskorjaus

2

3 *Yhteiskunnalliseen eriarvoisuuteen ja suomalaisten henkiseen pahoinvointiin liittyvät ongelmat tulee*
4 *ratkaista. Yhtenä keskeisenä keinona tälle on sosiaaliturvajärjestelmän muuttaminen inhimillisemmäksi ja*
5 *kannustavammaksi. Nykyinen sosiaaliturvajärjestelmä on viritetty täyteen ansoja, jotka johtavat*
6 *passivoitumiseen.*

7

8 Sosiaaliturvaa onkin jo monesti pyritty uudistamaan, mutta uudistamispyrkimyksissä on kuitenkin kerta
9 toisensa jälkeen jumittunut etujärjestöpoliittiseen näpertelyyn. Tahto kokonaisvaltaiseen uudistukseen on
10 puuttunut, koska kukaan ei ole ollut valmis tinkimään omista saavuttamistaan etuuksista ja ajattelemaan
11 pitemmälle. Kokonaisuuden kannalta tämä on tarkoittanut aina vain sekasortoisempaa järjestelmää.
12 Hyvästä tarkoituksesta huolimatta näin kävi myös Sata-komitean kanssa.

13

14 Sosiaaliturvassa pitäisi siirtyä malliin, joka turvaa kaikille kansalaisille riittävän korkean perusturvan tason.
15 Vain tämä mahdollistaa peruslähtökohdat itsensä toteuttamiselle. Suomessa on keskusteltu ainoastaan
16 pintapuolisesti erilaisista perustuloon tai negatiiviseen tuloveroon liittyvistä sosiaaliturvamalleista. Näiden
17 tiimoilta tulisivat aloittaa välittömästi selvitystyö ja yhteiskunnallinen keskustelu, sillä
18 ansiosidonnaisuuteen ja normaaliin työsuhteen olettamukseen perustuvat sosiaaliturvamallit eivät ole
19 kestäväällä pohjalla. Esimerkkinä ansiosidonnaisten sosiaaliturvatukien ongelmista on köyhyysloukkujen
20 olemassaolo, jotka estävät jatkuvasti yleistyvän matalasti palkatun ja satunnaisen työn tekemistä. Mikäli
21 perusturva olisi riittävän korkea, niin näiden edellä mainittujen töiden tekemisellä olisi elintasoa parantava
22 vaikutus.

23

24 Sata-komitean työ on periaatteessa hyvä alku sosiaaliturvajärjestelmän yksinkertaistamiselle, mutta 2010-
25 luvun yhteiskunta tarvitsee kokonaisvaltaisemman uudistuksen: yksinomaan vuotavien aukkojen
26 paikkaaminen ei riitä. Nykyinen järjestelmä on syntynyt kasaamalla etuuksia toinen toistensa päälle, jolloin
27 on päädytty tilanteeseen, jossa kansalaiset eivät enää ole yhdenvertaisessa asemassa. Joka suuntaan
28 huojuvaa sosiaaliturvan palikkatornia paikkaamaan pyrkivien näennäisreformien sijasta torni pitää
29 romahduttaa totaalisesti maan tasalle. Vasta tämän jälkeen voimme koota kestäväälle perustalle
30 uudenlaisen ihmisläheisen mallin, joka pohjautuisi perustuloon. Perustulon sovellutuksena toimivaan
31 negatiiviseen tuloveroon liittyy huomattavasti enemmän positiivisia näköaloja kuin mahdollisia
32 haittavaikutuksia. Esittelemme seuraavaksi yhden tällaisen mallin.

33

34 Tulevaisuuden sosiaaliturvamallin tulee huomioida nopeasti ihmisen elämässä tapahtuvat muutokset.
35 Työttömyyden yllättäessä sosiaaliturva pitää saada omalle tilille jo samana päivänä hakemusta vastaan tai
36 vaihtoehtoisesti jälkikäteen, kun tieto palkkatuloista varmistuu. Ihmiselle itselleen jäisi vastuu siitä, että hän
37 käyttää tukia oikein, mutta tuet voitaisiin tarvittaessa väärinkäytösten paljastuttua periä takaisin
38 korotuksen kera. Takaisinperinnän suhteen mallin on luonnollisesti oltava joustava, koska tulojen
39 täydellinen ennakointi on erityisesti epäsäännöllistä työtä tekevien kohdalla haastavaa. Kuitenkin
40 nykyäänkin veroprosenttia laskettaessa täytyy osata jossain määrin ennakoimaan tulotasoaan.

41

42 Tuen perusosan pitäisi vastata vähintään toimeentulotuen perusosaa, jolloin se olisi reilut 400 euroa
43 kuukaudessa. Eläkeläisillä perusosana toimisi puolestaan takuueläke. Tällainen tuki myönnettäisiin
44 automaattisesti pyynnöstä. Perusteena sosiaaliturvan perusosan saamiselle olisi yksinkertaisesti
45 pienituloisuus. Sosiaaliturvatuen perusosa olisi kaikille sitä saaville samansuuruinen, riippumatta syystä,
46 joka on johtanut tulojen pienuuteen. Mielestämme on kestävämpää, että nykytilanteessa pienituloisuuden
47 syy vaikuttaa siihen, minkä verran on oikeutettu saamaan tukea. On yhtäläillä hyvin outoa, että
48 tukimuodosta riippuen, tuen tasoon vaikuttavat tulo- ja omaisuuslajit vaihtelevat.

49

50 Perusosan lisäksi tulisi saada perusturvan lisäosaa erityiseen tarpeeseen, kuten asumismenoihin.
51 Sosiaaliturvan lisäosa koostuisi useammasta erillisestä tarpeesta. Jatkovalmistelussa on pohdittava niitä

1 tarveharkintaisia syitä, jotka oikeuttavat lisäosaan. Lähtökohtana tarveharkintaisten etuuksien pohtimiselle
2 kohderyhmän voi kuitenkin jakaa karkeasti ottaen viiteen erilliseen ryhmään:
3

- 4 1) vammaiset, sairaat, eläkeläiset ja työkyvyttömät
- 5 2) lapsiperheet
- 6 3) työikäiset työttömät ja työttömyysuhan alaiset
- 7 4) varusmiehet ja opiskelun aiheuttaman ansionmenetyksen takia turvaa tarvitsevat
- 8 5) yrittäjät

9
10 Kullekin ryhmälle on etsittävä sopivimmat elementit lisätuen perusteisiin, sillä on selvää, että ryhmän 1
11 lisätukitarpeet ovat erilaiset kuin vaikkapa opiskelijoilla. Vammaisten, sairaiden ja eläkeläisten osalta
12 erilaiset lisäedut ja palvelut ovat kaikilla kiinteä osa asiakaspalvelua, mutta kohderyhmä on itsessään varsin
13 heterogeeninen, joka seurauksena tarpeet ovat yksilöllisiä.
14

15 Työikäiset työttömät ja työttömyysuhan alaiset ovat erittäin tärkeä kohderyhmä: järjestelmän on
16 ehdottomasti oltava sellainen, että se kannustaa työhön. Pienten työtulojen täydennyksenä tarvitaan
17 perusturvana veroetuutta, mutta on tarkoin pohdittava, että millaisin perustein työikäiset voivat saada
18 lisäturvaa. Tällöin nykyinen työttömyysturva ja työmarkkinatuki on avattava perusteelliselle tarkastelulle.
19

20 Kullekin tarveharkintaiselle etuudella pitää olla tietty euromäärä, jonka saa jos henkilön muut tulot ovat
21 nolla euroa kuukaudessa. Kaikki tarveharkintaiset tuet, joihin henkilö on oikeutettu, lasketaan mallissa
22 yhteen pakettiin. Tämän jälkeen yksinkertaisesti katsotaan tukitaso, jonka henkilö saa, mikäli hänellä ei olisi
23 lainkaan tuloja. Perusosa ja lisäosa leikkautuisivat tulojen kasvaessa esimerkiksi niin, että etuusleikkuri
24 yhdessä verojen ja veroluonteisten maksujen kanssa olisi enintään 70 prosenttia työtuloista. Jokainen työllä
25 ansaitusta euro lisäisi tällöin käytettäväksi jääviä tuloja vähintään 30 senttiä. Tämäkin tuki olisi tuntuvasti
26 kireämpi marginaalivero kuin mitä edes kaikista suurimmilla palkansaajilla on, isojen pääomatulojen
27 saajista puhumattakaan. Lisäosan leikkaantuessa kokonaan nollaan, voisikin leikkuri alentua esimerkiksi 50
28 prosentin tasolle, jolloin jo puolet palkasta jäisi myös pienituloisilla palkansaajan itsensä käyttöön.
29

30 Työmarkkinoille siirtymisen lisäporokkanaksi ensimmäiset kolme kuukautta enimmäisleikkuri voisi olla
31 enintään 40 % tuloista, jolloin työllistymisen kannustavuudelle olisi kunnollinen signaali. Tällaista työhön
32 paluuetuutta ei kuitenkaan voisi käyttää kuin enintään kerran vuodessa
33

34 Käytännössä kyse olisi ns. negatiivisesta tuloverosta, mikä olisi toteutettu siten, että valtiolta tuleva
35 veroetuuden saisi joustavasti käyttöön silloin kun tukea tarvitsee. Yksilötasolla tällainen muutos aiheuttaisi
36 sekä voittajia että häviäjiä. Kaikki voittaisivat kuitenkin siinä mielessä, että lisätulojen hankkimisesta tulisi
37 kannattavampaa. Tuloista jäisi aina varmuudella osa itselle käyttöön. Toisekseen uudistettu perusturvamalli
38 olisi myös varsin helposti ennakoitavissa oleva. Niinpä lisätulojen hankkimiseen ei enää liittyisi sitä
39 epävarmuuden aiheuttamaa riskiä, joka on nykyisen sosiaaliturvamallin yksi keskeinen heikkous. Etuuksien
40 taso voi nimittäin vaihdella vaikeasti laskettavasti ja ennakoimattomasti vielä kuukausien viiveellä, kun jo
41 pienet palkkatulot voivat sekoittaa tukijärjestelmän tasapainon.
42

43 Perusturvan uudistaminen tulee toteuttaa niin, että se ei merkittävästi lisää sosiaaliturvan menoja
44 nykytasostaan. Käytännössä tämä on toteutettavissa niin, että veroleikkurin tasoa sekä perus- ja lisäosien
45 suuruutta säätämällä voidaan päästä haluttuun lopputulokseen. Malliin sisältyy ajatus siitä, että se korvaisi
46 kaikki nykyiset vähimmäismääräiset etuudet. Mikäli henkilöllä ei olisi lainkaan muita tuloja, niin hän olisi
47 oikeutettu suunnilleen nykyisen toimeentulotuen minimimäärän suuruiseen etuuteen ja mahdollisiin
48 tarveharkintaisiin lisäetuuksiin. Poikkeuksen tähän muodostaisivat alle 18-vuotiaat, joiden osalta tuki olisi
49 nykyisen lapsilisän tapaan kiinteä. Eläkeläiset olisivat oikeutettuja saamaan vähintään takuueläkkeen
50 mukaisen tulotason.
51

1 Odottaessa sellaisen poliittisen ajan kypsymistä, jolloin Suomessa ollaan todenteolla valmiita poistamaan
2 pienituloisten työllistymistä estävät loukut, voidaan uudistuksissa edetä asteittain. Kaikkiin
3 sosiaaliturvaetuksiin voitaisiin liittää suojaosa. Se olisi pienehkö kuukausittainen tulotaso, jonka jokainen
4 saisi tienata ilman tukien menettämisen pelkoa. Nyt tällainen suojaosa on käytössä vapaapalokuntatyöstä
5 saataville tuloille, siten että pienet palokuntatyöstä saadut tulot eivät vähennä työttömyystukea. Jos
6 sosiaalitukia ja työtulojen voisi lyhytaikaisesti saada myös päällekkäin, poistaisi tämä ainakin osan
7 loukkuihin liittyvistä riskeistä. Myös niin yksinkertaisella keinolla kuin siirtämällä toimeentulotuen
8 perusosan maksamisen Kelalle, voitaisiin saada selkeyttä tukiviidakkoon, koska suurin osa tuensaajista saisi
9 silloin tukensa yhdeltä luukulta.

10
11
12

13 **4.1 Toimenpiteet**

14
15
16
17

19. Sosiaaliturvajärjestelmästä tehdään inhimillinen ja kannustava negatiivisen tuloveron avulla.
 - Jokaisesta itse hankitusta lisäeurosta pitää jäädä käteen vähintään 30 senttiä.

1 5 Askeleet kohti uuden ajan ekotaloutta

2
3

4 *Kuluttajilla on nykypäivänä korostunut vastuu ympäristöystävällisistä kulutusvalinnoista. Yritykset tarjoavat*
5 *entistä enemmän ekologisempia ja yhteiskuntavastuullisempia vaihtoehtoja. Mikä on yhteiskunnallisten*
6 *päättäjien ja valtion rooli kestävän elämäntavan rakentamisessa? Julkinen sektori voi vaikuttaa tähän sekä*
7 *lainsäätäjänä että merkittävänä palveluiden ja hyödykkeiden ostajana.*

8
9

10 Keskustalaiseen aatteeseen on kirjoitettu sisään ajatus luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä. Tämä
11 hyödyntäminen toimii pohjana toimivalle alue- ja kokonaistaloudelle. Jotta saisimme luonnonvaramme
12 entistä tehokkaampaan mutta samalla kestäväan käyttöön, edellyttää tämä käytännön tasolla koko maan
13 asutettuna pitämistä. Luonnonvarojen kestäväan käyttöön perustuva elämänmalli on pidemmällä
14 aikavälillä ainoa ja oikea tapa löytää tasapaino ympäristön kanssa.

15

16 Monesti ympäristöarvot ovat joutuneet kuitenkin väistymään talouskasvun tieltä. Tällainen talouden ja
17 ympäristön vastakkainasettelu on ylipäättänsä huono lähestymistapa, sillä lopulta myös aineellinen
18 hyvinvointimme riippuu ympäristön tilasta. Suomalaisilla on suhteellisen suuri ekologinen jalanjälki, mutta
19 meidän tulee huomioida, että maassamme on runsaasti tätä kompensoivia luonnonvaroja ja tuotantomme
20 rakenne on runsaasti energiaa vaativaa vientiteollisuutta.

21

22 Erilaisista talousmalleista markkinatalous on osoittautunut toimivimmaksi. Markkinamekanismi on paras
23 tapa taloudelliseen päätöksentekoon, sillä se kohdentaa rajalliset voimavarat tehokkaasti ihmisten
24 käyttöön. Elintason nopeasta noususta huolimatta markkinat ovat oikullisuudessaan kuitenkin
25 osoittautuneet arvaamattomaksi.

26

27 Ensinnäkin taloussyklien rajuus aiheuttaa vaikeita sosiaalisia ongelmia. Yksittäisten ihmisten on varsin
28 vaikeaa varautua suhdannevaihteluihin, kun parhaatkaan talousennustajat eivät kykene tuottamaan
29 luotettavaa tietoa taloustilanteen kehittymisestä. Suhdannekäänteet tuntuvat tapahtuvan aina yllättäen.
30 Sosiaalistakin ongelmaa suurempi epäkohta suitsemattomassa markkinataloudessa liittyy ekologiseen
31 kestävytyteen. Tarvitsemmekin uutta taloudellista järjestelmää, jossa markkinatalous tekee uuden synteesin
32 ekotalouden ja ihmiset huomioivan talouden kanssa. Markkinatalouden puitteet ovat olleet liian väljät.

33

34 Keskeiseksi teesiksi pitää nostaa uuden talonpoikaisen talouden idea, jolle on ominaista desentralisaatio,
35 ekologinen tuotantotapa, osuustoiminnallinen organisoituminen sekä taloustieteeseen sovellettu
36 ihmisläheisempi maailmankuva. Nämä teesit ovat osa sitä taloudellisen ajattelun traditiota, jonka
37 tarkoituksena on korjata neoklassisen taloustieteen ja materian kasvattamiseen tähtäävän
38 yhteiskuntapoliittisen käytännön aiheuttamat virheet. Tällaisessa hengessä haluamme kehittää
39 nuorkeskustalaista ajatusta tulevaisuuden ekotaloudesta. Tärkeimpiä haasteita on saattaa ekologinen
40 kestävyys osaksi hintamekanismia sekä hyödyntää nykyistä paremmin ympäri maata sijaitsevia virtaavia
41 luonnonvaroja.

42

43

44 5.1 Talouden alueellinen hajauttaminen

45

46 Talouden prosessi lähtee liikkeelle luonnonvarojen hyödyntämisestä. Näitä luonnonvaroja voidaan
47 hyödyntää yhdistämällä osaamista sekä reaali-pääomaa luonnonvarojen entistä tehokkaampaan käyttöön.
48 Suomessa löytyy näitä kaikkia tuotannontekijöitä, sillä maamme on täynnä virtaavia luonnonvaroja sekä
49 korkeatasoista teknis-taloudellista osaamista niiden hyödyntämiseen.

50

1 Toimiva luonnonvaratalous vaatii kuitenkin rohkeaa aluepolitiikkaa ja koko maan asutettuna pitämistä, sillä
2 muutoin ympäri maata sijaitsevat resurssit jäävät hyödyntämättä. Ruuantuotannon tasapuoliset
3 edellytykset on turvattava koko maassa, koska perheviljelmät toteuttavat parhaiten talonpoikaisen
4 talouden ideaa ja yhdistävät muut alueelliset elinkeinot alkutuotantoon luonnollisella tavalla.

5
6 Mahdollisuuksien lisäksi Suomesta tulee löytyä poliittista tahtoa biotalouteen² siirtymiselle. Eduskunnan
7 tehdessä päätöksen viidennestä ydinvoimalasta, luvattiin sen rinnalla panostaa myös uusiutuvaan
8 energiaan. Nämä lupaukset ovat kuitenkin osoittautuneet katteettomiksi. Energiapolitiikkaan tarvitaan
9 radikaalia suunnanmuutosta: biotaloudesta on tehtävä aluetaloutemme kulmakivi. Liian keskittyntä
10 tuotantoa on vastustettava ekologisista ja aluepoliittisista syistä. Kestävän aluetalouden ja ekotaloudellisen
11 yhteiskunnan kehittäminen edellyttää keskittävän kaavoituspolitiikan lopettamista. Ihmisillä tulee olla
12 oikeus asua ja perustaa yritystoimintaa parhaaksi katsomaansa paikkaan, kunhan näillä valinnoilla edistetään
13 ympäristön hyvinvointia.

14
15 Luonnonvaroissa piilee Suomen kuihtuvien alueiden suuri mahdollisuus, sillä ympäri maamme sijaitsee
16 luonnonvaroja, jota ei hyödynnetä riittävästi. Esimerkiksi tärkeintä uusiutuvaa luonnonvaraamme, puuta,
17 olisi metsiemme vuosikasvun perusteella mahdollisuus käyttää kestäväällä tavalla noin 80 miljoonan
18 kiintokuutiometrin verran vuodessa, kun nyt käyttö on hieman alle 50 miljoonassa kiintokuutiometrissä.
19 Ensisijaisesti puun käyttöä tulee lisätä korkean jalostusasteen teollisuudessa. Puuta pitää hyödyntää
20 nykyistä enemmän erityisesti rakennusteollisuudessa. Puurakentaminen on saatava osaksi myös
21 suomalaista kerrostalotuotantoa. Puun energiakäytön lisäämisen tulee ensisijaisesti perustua korkean
22 jalostusasteen tuotannon oheistuotteena syntyvien materiaalivirtojen hyödyntämiseen.

23
24 Myös turve olisi oivallinen bioenergian lähde, jos sen hiilidioksidipäästöt ja vaikutukset vesistöön
25 onnistutaan poistamaan. Tässä on kuitenkin vielä paljon tehtävää. Nyt turve on kiistatta
26 hiilidioksidipäästöiltään yksi pahimpia saastuttajia energiamääräänsä nähden. Turpeen osalta on keskeistä
27 huomioida sen kotimaisuus, sillä iso osa Suomessa käytettävistä energialähteistä tulee tuontitavarana.
28 Omavaraisuudelle ja työllisyydelle tulee antaa poliittisessa päätöksenteossa riittävä painoarvo, vaikka isona
29 linjana onkin energian tuottaminen ympäristöystävällisesti.

30
31 Tärkein ratkaistava haaste onkin, että miten saamme uusiutuvat luonnonvaramme nykyistä yleisempään
32 käyttöön? Elottomia luonnonvaroja on korvattava uusiutuvilla, käyttäen uusiutuvia energialähteitä nykyistä
33 monipuolisemmin ja jalostetummin. Onneksi elottomien luonnonvarojen väijäämätön ehtyminen auttaa
34 kehitystä, sillä se pakottaa meitä siirtymään vähitellen uusiutuviin.

35
36 Suomessa löytyy korkean koulutustason kautta osaamista, mutta osaamista ei hyödynnetä riittävästi.
37 Esimerkiksi vientimarkkinoilla on kysyntää korkeatasoiselle tuulivoimaosaamisellemme, mutta Suomen
38 keskittyneet energiamarkkinat toimivat tulppana kotimaisten yrittäjien toiminnan kehittämiseksi. Vihreän
39 teknologian edistämistä onkin lisättävä kotimarkkinoita kehittämällä. Tuloksia saadaan aktiivisella
40 kilpailupolitiikalla sekä pienten yrittäjien tukemisella. Tuotekehitysrahat, keksintöjen kaupallistamisen
41 tukeminen ja energiaverojen kytkeminen energialähteiden päästötasoon ovat oikeanlaisia välineitä
42 biotalouden kehittämiseen.

43
44 Talouden hajauttaminen tukee myös talouden kokonaisrakenteen kehittymistä luonnollisempaan ja
45 toimivampaan suuntaan. Tarjoajien määrän nousun kautta lisääntyvä kilpailu markkinoilla lisää
46 tehokkuutta, jolloin voimavarat suuntautuvat tehokkaammin yhteiseksi hyväksi. Näin hyvinvointitappioiden
47 määrä vähenee, jonka lisäksi hyvinvointi jakaantuu tasaisemmin.

48
49

² Biotalousella tarkoitamme uusiutuvien ja orgaanisten luonnonvarojen käyttöön perustuvaa elinkeinotoimintaa.

5.2 Vero-ohjailun mahdollisuudet

Kyselyiden mukaan alle puolet suomalaisista olisi valmiita maksamaan nykyistä korkeampia haittaveroja ympäristölle haitallisista hyödykkeistä. Tämä vaikuttaa poliittisen päätöksenteon kannalta haastavalta, sillä epäsuositettujen päätösten tekeminen ei ole mukavaa.

Taloudellisen toiminnan ympäristölle aiheuttamat negatiiviset ulkoisvaikutukset olisi kuitenkin saatava osaksi hintamekanismia, jotta hinnoittelu ohjaisi ihmisten käyttäytymistä toivottuun suuntaan. Mikäli ympäristölle aiheutuvat seuraukset näkyisivät riittävän korkeiden haittaverojen kautta hinnoissa, niin kulutus ja tuotanto suuntautuisivat pikku hiljaa ympäristöä vähemmän kuormittavaan suuntaan.

Kulutusverojen korotukset tulee kohdentaa saastuttavaan toimintaan ja haittat tuotteisiin, kuten alkoholiin, tupakkaan ja epäterveellisiin ruokiin. Verotuksessa on varottava äkillisiä muutoksia ja huolehdittava alueellisesta tasa-arvosta. Korkeita haittaveroja tulisi kompensoida pienentämällä työnantajan maksaman ja työntekijälle käteen jäävän palkan välistä verokiilaa. Kulutusverotuksen kiristyminen on huomioitava myös tulonsiirroissa, jotta pienituloisimman kansanosan taakka ei muodostu kohtuuttomaksi. Näin työnantajan kulut siirtyisivät palkkakuluista tuotannon haittojen kuluihin, jolloin vähäpäästöiseen tuotantotapaan siirtyminen olisi taloudellisesti järkevää. Tälle pohjalle ei voida toki luoda mitään ikuista verojärjestelmää, sillä toimiessaan tämä järjestelmä ei toisi enää verotuloja. Siirtymävaiheessa kohti vihreämpää yhteiskuntaa on haittaveroja kuitenkin hyödynnettävä.

5.3 Toimenpiteet

20. Tuotekehitysrahat, innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen ja energiaverojen kytkeminen energialähteiden päästötasoon ovat oikeanlaisia välineitä biotalouden kehittämiseen.
21. Kestävän aluetalouden ja ekotaloudellisen yhteiskunnan kehittäminen edellyttää keskittävän kaavoituspolitiikan lopettamista.
22. Suomessa tulee pyrkiä siihen, että puun vuosikasvu käytetään täysimääräisesti hyväksi siltä osin, kuin se on kestävästi mahdollista. Erityisesti puurakentamisen määrää on lisättävä.
23. Vero-ohjailun avulla kulutuksen painopistettä siirretään ekologisesti kestäväksi. Kulutusverojen korotukset tulee kohdentaa saastuttavaan toimintaan ja haittat tuotteisiin, kuten alkoholiin, tupakkaan ja epäterveellisiin ruoka-aineisiin.

1 **6 Tolkku takaisin kansainväliseen talouteen**

2

3 *Keskustanuorten linja on ollut talouspolitiikassa kestävä ja vastuullinen. Meille markkinatalous ei ole ollut*
4 *koskaan isäntä, vaan olemme vaatineet malttia, jotta voisimme vaurastua. Valitettavasti liikkeellä on*
5 *kuitenkin ollut paljon sellaisia voimia, jotka ovat uskoneet kasinotalouden autuaaksi tekevyyteen. Viulut*
6 *ovat jääneet yhteiskuntien maksettaviksi.*

7

8 2010-luvun vaihteen finanssi- ja talouskriisi on osoittanut kohtalokkaalla tavalla, kuinka globaalissa
9 taloudessa shokit heijastuvat nopeasti läpi maailmantalouden. Yksikään valtio ei ole suojassa
10 maailmantalouden kriiseiltä. Suomea tämä koskettaa erityisesti, koska olemme pieni ja hyvin
11 vientiriippuvainen talous. Asuntokupla Yhdysvalloissa tai julkisen talouden romahdus Kreikassa, Irlannissa ja
12 muissa euromaissa vaikuttaa vääjäämättömästi myös suomalaisten arkeen. Globaalit finanssimarkkinat
13 ovat herkkä kaikkialle ulottuva verisuoniverkosto, jonka kautta signaalit välittyvät maailmanlaidalta toiselle.

14

15 Talouspoliittisissa valinnoissa kyse on monesti riskistä ja kasvuhakuisuudesta. Haluammeko nopeaa
16 talouskasvua, jonka vääjäämättömänä seurauksena on riskien ja talouskriisien todennäköisyyksien kasvu?
17 Vai haluammeko enemmän varmuutta ja turvaa, josta maksamme hitaampana talouskasvuna? Kyse on
18 tasapainon löytämisestä näiden kahden näkökulman välillä.

19

20

21 **6.1 Vahvan Suomen tie maailmantaloudessa**

22

23 Globalisaatio eli maapalloistuminen on aikamme keskeisimpiä ilmiöitä. Maailma on yhdentynyt ja yhdistyy
24 taloudellisesti, kulttuurisesti sekä sosiaalisesti. Samalla ihmisten suhtautuminen aikaan ja tilaan on
25 muuttunut. Pitkät etäisyydet eivät ole rajoite ihmisten väliselle välittömälle yhteydenpidolle ja yhteistyölle.

26

27 Globalisaation keskeiseksi seuraukseksi on uumoiltu kansallisvaltioiden merkityksen kuihtumista. Tämä on
28 kuitenkin väärä johtopäätös. Valtioiden merkitys ei ole vähentynyt, mutta niiden rooli on sen sijaan
29 muuttunut. Valtioiden tehtäväksi on muodostunut kansainvälisessä talouskilpailussa pärjääminen.
30 Käytännön tasolla ilmiön huomaa puheena kansallisen kilpailukyyn turvaamisesta.

31

32 Kansainvälisen järjestelmän kohdalla onkin siirrytty geopolitiikan ajasta geotalouden aikakauteen.
33 Kansainvälisen järjestyksen määrää valtioiden välinen talouskilpailu, kun valtioiden välisiä aseellisia sotia ei
34 enää käydä. Samalla kansantaloustieteen perusoppikirjoista tutun kansainvälistä kauppaa puolustaneen
35 suhteellisen edun periaatteen on haastanut ajatus taloudesta valtioiden välisenä nollasummapelinä.

36

37 Keskustanuorten mielestä Suomen on valittava kolmas tie näiden ristiriitaisten paineiden puserruksessa.
38 Suomi on vientiriippuvainen talous, eikä pärjää ilman ulkomaankauppaa. Kansallisen kilpailukyyn
39 turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää.

40

41 Asiaan ei pidä suhtautua kuitenkaan turhan yksioikoisesti. Pitkällä tähtäimellä ainoastaan sisäisesti vahva
42 Suomi pärjää nopeasti muuttuvassa maailmantaloudessa. Kilpailukyyn turvaaminen ja sisäisesti
43 merkittävien asioiden epäpolitisoinen kilpailukyyn perusteella ei ole oikea kehityssuunta. Sisäisesti
44 vahvan Suomen rinnalla meidän on rakennettava vahvaa, valtioiden väliseen yhteistyöhön perustuvaa
45 Euroopan unionia. Yhdessä olemme vahvempia globaalilla tasolla. Viime kädessä hyödyimme kuitenkin
46 vakaasta ja menestyvästä maailmantaloudesta. Meidän on oltava rakentamassa kestävää globaalitaloutta.

47

48

49

50

51

6.2 Euroalueen mätäpaise puhkaistava

Keskusta vastusti aikoinaan yhteiseen valuutta-alueeseen liittymistä. Yksi keskeinen perustelu oli tulevaan euroalueeseen kuuluvien maiden suuret kulttuurilliset, poliittiset ja taloudelliset eroavaisuudet. 2000-luvun ensimmäinen vuosikymmen oli kuitenkin hyvää aikaa valuuttaliitolle, sillä pitkään jatkuneen nousukauden aikana euroalueen valuutat eivät päässeet näyttäytymään. Sen sijaan valuuttaliiton hyödyt tulivat selväksi. Yhteinen valuutta helpotti niin yritysten kuin kuluttajienkin elämää, kun isolla markkina-alueella oli käytössään yhteinen rahayksikkö. Korot laskivat tasolle, josta Suomessa oli vain haaveiltu aikaisempina vuosikymmeninä. Euroalueen hintavakaus toi myös aivan uudenlaista tasaisuutta taloudenpitoon. Inflaatiopeikko ei ole enää vaaninut, vaan hintojen nousu on pysynyt tasaisen maltillisena. Nämä kiistattomat hyödyt ovat kova paino vaakakupissa kun mietitään euroalueen tulevaisuutta.

Euroalueen vakaus- ja kasvusopimus asettaa sinänsä varsin hyvät kriteerit taloudellisen vakauden turvaamiseksi. Ongelmana on vain ollut se, että iso osa jäsenmaista on kylmästi viitannut kintaalla vaatimuksille, joiden mukaan niiden olisi pitänyt välttää ylivelkaantuminen ja liian suuret budjettialijäämät. Euroalueen kasvu- ja vakaussopimuksen rikkomisesta ei myöskään seurannut rangaistusta, joten sitäkin saattoi huoletta rikkoa.

Monien maiden toimintaa katsottiin vuosikaudet läpi sormien, kunnes 2008 päälle vyörynyt finanssikriisi paljasti kriisimaiden todellisen tilanteen. Euroalueen valuutat paljastuivat. Kreikalla, Irlannilla ja Portugalilla ei yksinkertaisesti ollut enää edellytyksiä saada rahaa kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta, vaan ne joutuivat turvautumaan muiden euromaiden köyhänapuun. Kaiken lisäksi tilanne oli markkinoilla paniikinomainen silloin kun päätöstä Kreikan ensimmäisestä avustuspaketista tehtiin keväällä 2010. Suomen oli muiden euromaiden tapaan pakotettu vastentahtoisesti tukemaan Kreikkaa, koska pelko markkinoiden täydellisestä romahduksesta oli todellinen.

Tukipäätös tehtiin tuolloin varmasti parhaan tiedon varassa. Päätöksen seurauksena oli kuitenkin yhden keskeisen periaatteen murtuminen. Euroalueen jokaisen maan piti nimittäin kunkin vastata itse omista veloistaan. Nyt tämä periaate romutettiin, koska uskottiin, että ongelmat saadaan eristettyä Kreikkaan ja näin voitaisiin välttää vakava finanssikriisi, joka johtaisi uuteen lamaan ja suomenkin taloustilanteen nopeaan huonontumiseen. Valitettavasti ongelmia ei kuitenkaan saatu eristettyä Kreikkaan, vaan vuoden kuluessa jouduttiin nopeasti pelastamaan myös Irlannin ja Portugalin taloudet nopeasti rakennetuilla avustuspaketeilla.

Hätälainapaketien antaminen on perusteltua, jos ongelmiin joutuneella maalla on realistiset mahdollisuudet selvittää ongelmistaan kuiville. Sen sijaan lainarahan loputtomassa jatkamisessa alati kasvavalla uudella lainapotilla ei sen sijaan ole järkeä. Oman taloutensa huolella hoitaneet maat eivät voi pysyvästi toimia takuumiehenä hunningolla oleville maille. Jollei jokin euroalueen ongelmamaista saa kurssiaan muutoin suoristumaan, on sen lähde ulos yhteisestä talousalueesta. Tämä tarkoittaa sitä, että ongelmaan ajautunutta maata voidaan kertaalleen tukea lainapaketilla, mutta jos se ei kykyne tekemään vaadittavia uudistuksia sille asetetussa tavoiteaikataulussa, on maan aika lähteä harjoittelemaan taloudenpitoa euroalueen ulkopuolelle. Irtaantuminen eurosta tulee asettaa velkasaneerauksen ja uusien tukijärjestelyiden ehdoksi.

Jotta jatkossa välttyttäisiin euroaluetta kohdanneilta ongelmilta, on tulevaisuudessa asetettava kovat sanktiot maille, jotka syyllistyvät yhdessä sovittujen sääntöjen rikkomiseen. Sen sijaan yhteisvastuullisuutta kasvattavien ratkaisujen, kuten yhteisten joukkovelkakirjojen käyttöönottamiseen ei pidä ryhtyä. Jokaisella maalla pitää säilyä selkeä vastuu omista teoistaan. Yhteisvastuuta lisäävät ratkaisut ovat omiaan ainoastaan pahentamaan sitä moraalikadon ongelmaa, joka jo nykyisellään on aiheuttanut tuhoisaa jälkeä. Pienistä rikkomuksista pitää seurata taloudellinen rangaistus ja varoitus. Mikäli maa ei varoituksista huolimatta suorista kurssiaan kestäväälle tasolle, tulee euroalueella olla käytössään automaattisesti käynnistyvä

1 mekanismi, joka johtaa maan erottamiseen yhteisestä rahaliitosta. Vain näin voidaan varmistaa, että
2 euroalueen jäsenmaat ottavat vakavasti niille asetetut vaatimukset.
3
4

6.3 Kansainvälistä hallintoa kehitettävä

8 Valtioiden aika ei ole ohi. Toimivalle kansainväliselle yhteistyölle on kuitenkin todellista tarvetta.
9 Kansainväliset instituutiot on muokattava vastaamaan nykypäivän tarpeita. Samalla on pidettävä huoli siitä,
10 että ne toimisivat kansanvallan periaatteiden mukaan.
11

12 Nykypäivän ongelmista useat eivät seuraa valtioiden rajoja vaan ovat globaaleja. Niiden käsittelyynkin olisi
13 tällöin tapahduttava globaalisti. Usein valtioiden välisellä yhteistyöllä eikä nykyisten kansainvälisten
14 instituutioiden puitteissa saavuteta riittäviä tuloksia maailmantalouden kriisin tai ilmastonmuutoksen
15 kaltaisten ongelmien käsittelyssä.
16

17 Maailmanmuutos on synnyttänyt erilaisia suurvaltojen ryhmittymiä, jotka ovat jouhevasti kyenneet
18 paneutumaan maailman ongelmiin. Niiden ongelma on kuitenkin epädemokraattisuus, sillä suurin osa
19 maailman valtioista jää näiden eliittivaltioiden kerhojen ulkopuolelle.
20

21 Keskustanuorten mielestä ainoa oikea väylä on YK:n kehittäminen vastaamaan nyky maailman tarpeita. Sen
22 johtavan elimen, turvallisuusneuvoston, rinnalle on perustettava kestävän kehityksen neuvosto, joka
23 käsittelee taloudellisen, luonnontaloudellisen sekä sosiaalisen kestävyysongelmia. Neuvosto voisi saada
24 toimintaansa varoja esimerkiksi globaalisti kerättävästä valuutansiirtoverosta.
25
26

6.4 Vastuullista vapautta, valvontaa ja vakautta finanssimarkkinoille

28 Suomi on kohdannut 20 vuoden sisällä kaksi paha lamaa. Inhimilliset kärsimykset näiden seurauksina ovat
29 olleet kovia. Niin kovia, että ihmiset kaipaavat elämäänsä lisää turvaa. Tässä turvassa finanssimarkkinoilla
30 on tärkeä rooli. Niiden toimivuus ja läpinäkyvyys pitää turvata, emmekä voi antaa tilaa järjestelmän
31 hyväksikäyttäjille.
32

34 Tavoitteenamme on saada läpi Tobinin veroon³ pohjautuva kansainvälinen valuuttojen ja arvopapereiden
35 siirroille kohdistettava vero, jolla voitaisiin ennaltaehkäistä haitallisiin markkinahäiriöihin johtavaa
36 keinottelua. Tämä edellyttää riittävän kattavaa kansainvälistä sopimusta, jota Suomen tulee aktiivisesti
37 edistää. Sopimuksen laatiminen on järkevää liittää YK:n kestävän kehityksen neuvoston perustamisen
38 yhteyteen.
39

40 Finanssimarkkinat kaipaavat selkeitä ja reiluja pelisääntöjä. Härškeille oman edun pelureille ei saa antaa
41 mahdollisuutta tehdä erilaisia sekavia sijoitusinstrumentteja ja tuotepaketteja, mistä sijoittajat eivät lopulta
42 tiedä todellista sisältöä. Vaikka pahimmat elementit saataisiinkin eliminoitua, niin rahoitusmarkkinoiden
43 luonteeseen kuuluu riskin ottaminen. Kunhan riskin ottamisessa ei mennä kohtuuttomuuksiin, niin siinä ei
44 sinänsä olekaan mitään paha, vaan näin rahoitusta saadaan ohjattua sopivalla hinnalla sitä tarvitseville
45 tahoille. Finanssi- ja pankkisektorin on kuitenkin tulevaisuudessa kriiseissä kannettava suurempi vastuu
46 ottamastaan riskistä.
47

³ Tobinin vero (myös valuutansiirtovero) on alun perin yhdysvaltalaisen ekonomistin James Tobinin ehdottama vero, joka kohdistuu valuutasta toiseen tehtyihin kaappoihin.

1 Lähihistorian esimerkit osoittavat, että kaipaamme lisää kansainvälistä yhteistyötä ja tahoja, joka kykenee
2 valvomaan finanssimarkkinoita ja varoittamaan vääristymistä. Epätäydellinen informaatio aiheuttaa
3 ongelmia, joita markkinat eivät pysty itse korjaamaan.
4
5 Yksi pohjimmaisista ongelmista on kansantalouksien hurjat vinoumat. Samaan aikaan kun Kiinan
6 kansantalouden ylijäämä on käsittämättömän suuri, Yhdysvaltojen kansantalouden alijäämä on
7 räjähtämässä käsiin. Tilanne luo epätasapainoa ja riskejä. Emme voi kansainvälisesti sallia merkittävien
8 valuuttakurssien manipulointia, joka estää epätasapainojen korjaantumista.
9
10 Finanssi- ja pankkisektorin valvontaa tulee lisätä sekä kansallisella, eurooppalaisella ja kansainvälisellä
11 tasolla, jotta kansalaiset voivat luottaa markkinoiden toimivuuteen ja säästöjensä ja sijoitustensa
12 vakauteen. Valvonnan puute finanssi- ja pankkisektorilla kostautuu väistämättä. Välinpitämättömyyden
13 seuraukset eivät kuitenkaan jää pelkästään tietoisesti riskiä ottaneiden maksettavaksi, vaan osa
14 kustannuksista siirtyy kaikkien yritysten ja kansalaisten maksettavaksi. Valvonnan tehostamisen avulla pitää
15 pystyä hillitsemään markkinatalouden syöpäläiseksi muodostunutta keinottelua, jolla tavoitellaan
16 inhimillisistä seikoista piittaamatta ainoastaan taloudellista hyötyä. Yksi tällainen elementti pankkien
17 toimintaa ja vakavaraisuutta säätelevät Basel III –säännökset, joka tiukentaa muun muassa pankkien
18 vakavaraisuusvaatimuksia.
19

20 6.5 Toimenpiteet

- 21
- 22 24. Euroalueen valuviat korjataan. Jollei jokin maa osaa tai halua noudattaa kasvu- ja
- 23 vakaussopimuksen kriteereitä on sitä ensin varoitettava ja jollei tämä tepsä käynnistyy prosessi joka
- 24 johtaa maan erottamiseen yhteisestä valuutta-alueesta.
- 25 25. Kansainvälinen valuutan- ja arvopapereiden siirrosta perittävä vero otetaan käyttöön, jos tästä
- 26 saadaan aikaan kansainvälinen sopimus.
- 27 26. YK:n turvallisuusneuvoston rinnalle perustetaan kestävän kehityksen neuvosto, joka käsittelee
- 28 taloudellisen, luonnontaloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden ongelmia.
- 29 27. Finanssi- ja pankkisektorin on tulevaisuudessa kriiseissä kannettava suurempi vastuu ottamastaan riskistä.
- 30 28. Finanssi- ja pankkisektorin valvontaa tulee lisätä sekä kansallisella, eurooppalaisella ja
- 31 kansainvälisellä tasolla.
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48

49
50

7. Kansainvälistä vastuuta heikoimmista

Keskustalaisia on muistutettu satoja ja tuhansia kertoja, ettemme saa unohtaa köyhän asiaa. Vaatimus ei kosketa vain kotimaamme pienituloisia. Tämä ajatus tulee ottaa vakavasti huomioon myös laajemmin kansainvälisellä tasolla.

Rikkaat länsimaat pumpaavat kehitysyhteistyörajoja köyhiin maihin. Tuki vaikuttaa kuitenkin lähinnä hyvän omatunnon ostamiselta, eikä todelliselta auttamisen halulta. Samaan aikaan kun tuemme köyhiä maita, toisella kädellä estämme niiden talouksien kehittymisen esimerkiksi vientituilla ja tullitariffeilla. Tilanne on kaukana vastuullisuudesta.

Kansainvälisen kaupan edistämiseen ja suurempaan vapauttamiseen pyrkinyt maailman kauppajärjestön WTO:n Dohan kierroksen neuvottelut katkesivat loppusuoralla heinäkuussa 2008. Keskustanuorten mielestä neuvotteluja olisi jatkettava ja vietävä maaliin asti pikaisesti.

Neuvottelujen ytimessä ovat kansainvälisen kaupan esteiden purkaminen, vientituet ja tuontitullit. Onnistuessaan sopimus edesauttaisi merkittävästi maailmankauppaa ja talouskasvua. Suomella on neuvotteluissa paljon voitettavaa pienenä vientivetoisena maana. Venäjän puutullit ovat osoittaneet meille kansainvälisen sopimisen merkityksen.

Dohan kierroksen aikaisemmista neuvotteluista näytti uhkaavasti tulevan rikkaiden länsimaiden ja suurten kehittyvien talouksien, kuten Kiinan, Intian ja Brasilian, sanelemaa tulosta. Kansantalouksien avaaminen voi olla aluksi jopa hyvinkin tuhoisaa köyhille maille. Tulevissa neuvotteluissa valtaa täytyy antaa myös köyhille maille. Näillä valtioilla tulee olla aluksi määräaikainen mahdollisuus suojella omaa talouttaan, kunnes se on kehittynyt riittävän kilpailukykyiselle tasolle.

7.1. Maatalouden tukiriippuvuutta vähennettävä asteittain

Maatalouteen liittyviä tukia tulee yhtenäistää globaalilla tasolla, niin että ne huomioivat maiden erityisolosuhteet. Erityisesti Dohan kierros koskettaa maataloutta. Maailman talousmahdit tukevat maatalouttaan valtavasti ja samalla dumpaavat ylijäämätuotteensa köyhiin maihin. Tilanne estää köyhien maiden oman maatalouden kehittymisen ja sitä kautta köyhyydestä pois nousun. Keskustanuorten mielestä näin vastuutonta politiikkaa ei voi tukea.

Tilanne ei ole myöskään maataloustuottajien edun mukainen. Nykyään maataloustuotteiden hinta on riippuvainen maailmanmarkkinoiden äkillisestä vaihtelusta. Valtava kansainvälinen maataloustuki vääristää maataloustuotteiden tuotantoa ja hintaa, eivätkä siten tuottajat saa oikeaa korvausta tuotteistaan. Uskomme, että jos maatalouden tukia hallitusti leikataan kansainvälisesti, maataloustuotteiden hinnat nousevat sille tasolle, mille kuuluukin. Viljelijät saavat ansaitsemansa tulonsa myymistään tuotteista, eivät EU:n byrokratian nöyryyttävistä rattaista.

Kannatamme elintarvikkeiden osalta läheltä lähelle periaatetta, niin Afrikassa, Aasiassa kuin Suomessakin. Tärkeimpinä perusteluina tälle ovat ympäristöystävällisyys ja ruuan tuoreus pitkiä kuljetusmatkoja välttämällä, sekä riittävän omavaraisuuden turvaaminen. Yksikään kansakunta ei voi menestyä ilman omaa maataloustuotantoaan.

Tämä tavoite saavutetaan tilanteessa, jossa maksetaan vain luonnon epäsuotuisiin olosuhteisiin perustuvia tukia. Parhailla viljelysmailla ei tukea tarvita. Tasapainotilanteessa ruuan tuottaminen on kannattavaa kaikkialla, osassa maailmaa ilman tukia ja osassa pienellä tuella. On selvää, että rikkaat maat tulevat hieman häviämään muutoksessa, mutta se on maksettava hinta vastuustamme köyhyyden nujertamisessa.

1
2 Maataloustukien leikkaaminen tulisi tehdä hillitysti ja erityisellä tarkkuudella kansainvälisesti yhtäaikaisesti.
3 Lopulta maksetaan enää pääosin luonnon epäsuotuisiin olosuhteisiin tai ympäristötoimenpiteisiin
4 perustuvaa tukea. Välistä vetoja ja yhteisestä tiekartasta poikkeamia ei voida sallia. Sooloilemalla omat
5 maataloustuet pois ilman kansainvälistä yhteistä sopimusta tuhoaisimme vain oman maataloustuotannon
6 muiden talousmahtien voitoksi. Siinä ei pieni Afrikan maa voittaisi.
7
8

9 **7.2. Kehitysapu kohdistettava nykyistä tehokkaammin**

10
11 Kansainvälinen köyhäin asia edellyttää johdonmukaisuutta kehityspolitiikkaan. Keskustanuoret haluavat
12 edistää reilua, vapaata ja vastuullista toimintaa kansainvälisessä kaupassa sekä köyhien maiden talouksien
13 kehityksen huomioimista.
14

15 Euroopan unioni on yhdessä jäsenvaltioidensa kanssa maailman suurin kehitysavun antaja ja sitä sen tulee
16 olla myös jatkossa. Kehityspolitiikan tavoitteena tulee olla äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja YK:n
17 vuosituhattavoitteiden saavuttaminen. Kehityspolitiikassa tulee nykyistä selkeämmin ja tehokkaammin
18 huomioida pakolaisten suojelu ja pysyvien ratkaisujen luominen pakoon joutuneille ihmisille. Keskeistä on
19 edistää rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja kestävää kehitystä. Tärkeässä roolissa tällöin
20 ovat kumppanimaiden omavastuullisuus, poliittinen vuoropuhelu ja kansalaisyhteiskunnan tukeminen.
21 Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei kehitysyhteistyöllä vahvisteta autoritaarisia hallintoja.
22

23 Kehitysavun vaikuttavuutta pitää voida arvioida kriittisesti ja varat tulee suunnata sellaiseen toimintaan,
24 missä ne vaikuttavat tuottavan tuloksia.
25

26 Tärkeää on tukea paikallista koulutusjärjestelmän kehittymistä ja taloudellisten edellytysten parantamista.
27 Globaalia tasa-arvoa voidaan parantaa kiinnittämällä huomiota lasten asemaan ja varsinkin tyttöjen ja
28 naisten koulutukseen. Tyttöjen ja naisten koulutuksella on valtaisa merkitys yhteiskunnan tasa-
29 arvoistumisessa. Naisten sivistys ja omanarvontunteen kasvattaminen ovat lähtökohta muun muassa
30 sukupuolten välisten palkkaerojen kutistamiselle.
31

32 Kehitysavun rinnalla tulee tukea vastuullisen markkinatalouden roolin vahvistumista. Kaupallisen toiminnan
33 keinoin voidaan edistää kehitysmaiden toimintaedellytyksiä, auttaa heitä itse kehittämään itseään. Eri
34 politiikkalohkojen pitää olla yhteensovitettuja kehityspoliittisten tavoitteiden kanssa. Erityisesti kauppa-,
35 maahanmuutto, ympäristö ja maatalouspolitiikka ovat politiikan osa-alueita, joiden tulee olla tasapainossa
36 kehityspolitiikan tavoitteenasettelun kanssa.
37

38 Kehityspolitiikassa pitäisi painottaa enemmän myös kehitysmaiden sosiaaliturvajärjestelmien kehittämisen
39 tukemista. Perustulo ja sen muunnelmat sosisivat useissa tapauksissa absoluuttisen köyhyyden
40 poistamiseen. Tästä on positiivisia kokemuksia esimerkiksi Namibiassa. Suomen pitää olla aktiivisesti
41 tukemassa linjaa, jossa perustulokokeiluita ulotettaisiin yhä useammille alueille.
42

43 Suomen tulee huolehtia siitä, että EU vastuullisena globaalina toimijana pitää kansainvälisissä järjestöissä
44 yllä keskustelua kehityspolitiikan tavoitteista kauppapolitiikan rinnalla. Kehitysmailla pitää olla oikeus
45 halutessaan suojata määräaikaikaisesti talouttaan kehityksen mahdollistamiseksi. Rikkaiden teollisuusmaiden
46 on hyväksyttävä tämä kehitysmaiden erillisvapaus, jotta ne pääsisivät mukaan talouskasvuun.
47

48 Euroopan ja Yhdysvaltojen kehityspolitiikkaa on myös koordinoitava aiempaa paremmin, jotta siitä tulisi
49 aiempaa tehokkaampaa. Kehityspolitiikkaa on harjoitettava myös ylikansallisella tasolla. Keskustanuorten
50 mielestä aiemmin tässä ohjelmassa ehdotetusta YK:n alla toimivasta kestävästä kehityksen neuvostosta on
51 rakennettava kansainvälisen kehitysyhteistyön vahvin toimija.

1
2
3
4
5
6
7

Länsimaiden aiheuttamasta taloudellisesta taantumasta kärsivät eniten kehitysmaat. Päätöksenteon tulee olla johdonmukaisia ja kestävää myös kehityspolitiikan osalta. Suomi on sitoutunut nostamaan kehitysapunsa 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2015 mennessä. Tästä sitoumuksesta tulee pitää kiinni.

8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

7.3. Toimenpiteet

28. WTO:n Dohan kierroksen neuvottelut on saatettava päätökseen.
29. Elintarvikkeiden kulutuksessa on noudatettava läheltä lähelle periaatetta, niin maailmalla kuin Suomessakin.
30. Maatalouden tukia leikataan hallitusti maailmanlaajuisella tasolla.
 - Lopulta maksetaan enää pääosin luonnon epäsuotuisiin olosuhteisiin tai ympäristötoimenpiteisiin perustuvaa tukea.
31. Kehitysapua korotetaan 0,7 prosenttiin bkt:sta vuoteen 2015 mennessä.
32. Kehitysavun vaikuttavuutta arvioidaan kriittisesti ja varat kohdistetaan tulokselliseen toimintaan.
33. Kehitysavun rinnalla tulee tukea vastuullisen markkinatalouden roolin vahvistumista.

1 Talouspoliittisen ohjelman valmisteluprosessi

2

3 Keskustanuorten talouspoliittinen työryhmä aloitti toimintansa marraskuussa 2009. Työryhmän
4 tehtävänantona oli Keskustanuorten talouspoliittisen ohjelman luonnoksen valmistelu. Työryhmän kuului
5 linjata viitoitus niistä eväistä, joilla Suomi selviää finanssikriisin jälkeisestä aikakaudesta. Pohdittavia aiheita
6 olivat toimeksiannon mukaan muun muassa Keskustanuorten näkemykset verotuksen uudistaminen ja
7 työurien pidentämiseen.

8

9 Talouspoliittisen työryhmän ohjelmatyössä halutaan katsoa päivänpolitiikan ulkopuolelle - kauemmas
10 tulevaisuuteen. Vaikka julkisessa keskustelussa vallitsee paikoitellen varsin yksioikoinen totuus monesta
11 talouspoliittisesta arvoalinnasta, niin halusimme työryhmätyöskentelyssä ajatella asioita myös aivan
12 uudella tavalla. Työurien pidentämisen tarve on esimerkki asiasta, joka on lähestulkoon kaikkien
13 talouspolitiikasta keskustelevien mielestä ehdoton tosiasia. Nuorten työryhmän alkusuhtautuminen
14 aiheeseen ei kuitenkaan ollut lainkaan näin yksinkertainen. Pohdimme asiaa myös siitä näkökulmasta, että
15 pitäisikö työelämän oravanpyörän vauhtia kiristämisen sijaan pikemminkin höllentää.

16

17 Työryhmä kertoo näkemyksensä siitä, millainen on Keskustanuorten käsitys talouden kolmannesta tiestä.
18 Tavoitteena on tehdä edistyksellinen talouspoliittinen ohjelma, jota myös Keskusta voi hyödyntää
19 politiikkansa välineenä.

20

21 Työryhmä on kokoontunut kahden vuoden aikana noin 15 kertaa. Alustavat suuntaviivat talouspoliittisen
22 ohjelman sisällöksi olivat maaliskuussa 2010 kommentoitavana Keskustanuorten valtuuskunnassa Turussa.
23 Tämän jälkeen työryhmä jatkoi ohjelman työstämistä siten, että nuorille eduskuntavaaliehdokkaille jaettiin
24 ehdokaskoulutuksessa talouspoliittinen ohjelma taustamateriaaliksi vaaleissa käytäviä keskusteluja varten.

25

26 Kaikki matkan varrella kuulemamme asiantuntijat ja luonnosversion kommentoijat ansaitsevat ison
27 kiitoksen.

28

29 Eduskuntavaalien 2011 jälkeen talouspoliittisen työryhmän puheenjohtaja Aleksi Eskelinen, työryhmän
30 jäsen Markus Ylimaa ja Keskustanuorten poliittinen sihteeri Tuomas Vanhanen suorittivat ohjelman
31 viimeiset päivitykset.

32

33 Työryhmän kokoonpano on ollut seuraava: Aleksi Eskelinen (puheenjohtaja), Tuukka Liuha
34 (varapuheenjohtaja). Ryhmän muut jäsenet ovat olleet Askö Autelo, Matias Hildén, Markus Kinnunen, Eeva
35 Kärkkäinen, Markus Ylimaa ja Veera Vestman. Keskustanuorten poliittinen suunnittelija Tuomas Vanhanen
36 on toiminut työryhmän koordinaattorina.

37

38 Keskustanuorten talouspoliittisen työryhmän puolesta,

39

40

41

42 Aleksi Eskelinen

43 Talouspoliittisen työryhmän puheenjohtaja

44

45

46

47 Tuomas Vanhanen

48 Talouspoliittisen työryhmän koordinaattori

49

50

1 **Toimenpiteet kootusti:**

2
3

4 **Velkaantumiselle loppu**

5

- 6 1. Julkisen talouden velka ei ylitä missään olosuhteissa 60 prosenttia bkt:sta eikä vuotuinen
7 budjettialijäämä saa ylittää 3 prosenttia bkt:stä.
- 8
- 9 2. Kulutusverojen painopiste kohdistetaan haitalliseen kuluttamiseen.
- 10 - Arvonlisäverotusta uudistetaan jakamalla tuotteet kolmeen tasoon: Matalasti
11 verotettaviin välttämättömyshyödykkeisiin, keskitasoisesti verotettuihin kulttuuri- ja
12 liikuntapalveluihin ja korkeasti verotettuihin muihin hyödykkeisiin.
- 13
- 14 3. Kulutusverojen korotusta kompensoidaan keventämällä pienituloisimpien ja tulonsiirtojen varassa
15 olevien verotusta sekä parantamalla perusturva.
- 16 4. Keski- ja hyvätuloisten verotuksen annetaan hiukan kiristyä lopettamalla määräaikaaisesti
17 ansiotasojen nousun ja inflaation vuoksi tehtävät vuosittaiset verotason tarkistukset.
18 Suurituloisimmille asetetaan erillinen lisävero, joka olisi suuruudeltaan muutaman prosenttiyksikön
19 luokkaa.
- 20 5. Varallisuusveron tai sen kaltaisen omaisuusveron palauttamista selvitetään vakavasti.
- 21 6. Pörssiyhtiöiden osinkojen verotusta kiristetään muuttamalla ne koko arvostaan verollisiksi, mutta
22 samalla piensijoittamiseen kannustetaan vapauttamalla 1000 euron vuosittaiset osingot veroista.
- 23 7. Listaamattomien yritysten verotusta kiristetään maltillisesti.
- 24 8. Keskustanuorten malli palvelutuotannon kehittämiseksi on maakunta-kuntamalli. maakunnille
25 annettaisiin verotusoikeus ja niille osoitettaisiin lakisääteisiä palveluntuotantoon liittyviä tehtäviä.
26 Kuntien tehtäväksi jäisi pienin resurssien toteutettavien lähipalveluiden, kuten lasten päivähoidon
27 tai kirjastopalveluiden tuottaminen.
- 28 9. Taloudellisia voimavaroja siirretään julkiselta sektorilta paikalliselle tasolle, kansalaisille, järjestöille
29 ja yhteisölle.
- 30 10. Otetaan käyttöön yhdistystili, jonne kukin voi ohjata enintään 3 % verotuloista. Summa
31 pidätettäisiin palkasta ja sen voisi käyttää yhdistysten, järjestöjen ja kirkkokuntien toiminnan
32 tukemiseen.
- 33

34

35

36 **Yrittäjähengellä lisää hyvinvointia**

- 37 11. Kilpailulainsäädäntöä on tiukennettava, jotta yritykset eivät pääsisi liian hallitsevaan asemaan
38 markkinoilla.
- 39 - Pienyrittäjyyteen ja osuuskuntatoimintaan tulee kannustaa ja niiden toimintaedellytyksiä
40 tulee vahvistaa suuryrityksiin verrattuna.
- 41 12. Yritystoiminnan ja innovaatioiden tukemisen byrokratiaa tulee purkaa kovalla kädellä. Yritysten
42 taloudellisissa kannusteissa painopistettä siirretään suorista yritystuista verotuksen kautta
43 toteutettaviin huojennuksiin. Otetaan käyttöön investointikannustimia.
- 44 13. Kasvuyrityksiä kannustaa antamalla määräaikaaisia ja osittaisia verohelpotuksia, jos yritys sitoutuu
45 käyttämään voittonsa kasvuhakuisen investoimiseen tai tuotekehitykseen.
- 46 14. Työlakia ja sosiaaliturvaa tulee muuttaa sellaiseksi, että se tunnistaa omaa henkilökohtaista
47 työpanostaan myyvien tilanteen.
- 48 15. Koulutuspolitiikassa tarvitaan asennemuutos, jotta se tukisi yrittäjähengen kasvamista. Tämä
49 edellyttää, että koulutus tarjoaa kaikilla asteilla luontevia mahdollisuuksia luovuuteen,
50 vaikuttamiseen ja osallistumiseen.

1 16. Harmaantalouden torjumiseksi otetaan käyttöön uusia keinoja, kuten alihankintaketjujen valvonta
2 ja tyyppihyväksytyt kassakoneet.
3
4
5

6 **Kohti työelämän vallankumousta** 7

8 17. Käynnistetään työelämäreformi, jonka myötä työelämä muuttuu niin mielekkääksi, ettei eläkettä
9 tarvita vain vakuudeksi sen varalle, että yksilö menettää työkykynsä.

10 - Tämän edellytyksenä on, että työelämän sisällöllisten muutosten lisäksi luodaan mahdollisuus
11 vaihtoehtoisiin työurapolkuihin⁴.

12 - Tarkoituksena on, että tulevaisuudessa ihmiset haluavat jatkaa työelämässä ainakin osittain,
13 niin pitkään kuin terveys sallii.

14 18. Työhyvinvointia tulee edistää johtajuustaitoja kehittämällä ja joustavoittamalla työajasta sopimista.

15 19. Työttömyyden nujertamiseksi tarvitaan monipuolista toimenpidepakettia, jolla estetään
16 pitkäaikaistyöttömyyden kasvu ja annetaan osatyökykyisille mahdollisuus työelämään.

17 20. Valtakunnallisen nuorisosopimuksen avulla tartutaan työurien alkupäähän liittyviin ongelmiin, jotta
18 nuoret pääsisivät nykyistä helpommin kiinni työelämään.

19 21. Solmitaan yhteiskuntasopimus, jonka avulla edistetään työllisyyttä ja parannetaan suomalaisten
20 yritysten kilpailukykyä. Tämä tarkoittaa työntekijöiden palkankorotuksista tinkimistä.
21
22

23 **Perusturvaan peruskorjaus**

24 22. Sosiaaliturvajärjestelmästä tehdään inhimillinen ja kannustava negatiivisen tuloveron avulla.

25 - Jokaisesta itse hankitusta lisä eurosta pitää jäädä käteen vähintään 30 senttiä.
26
27
28

29 **Askeleet kohti uuden ajan ekotaloutta** 30

31 23. Tuotekehitysrahat, innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen ja energiaverojen kytkeminen
32 energialähteiden päästötasoon ovat oikeanlaisia välineitä biotalouden kehittämiseen.

33 24. Kestävän aluetalouden ja ekotaloudellisen yhteiskunnan kehittäminen edellyttää keskittävän
34 kaavoituspolitiikan lopettamista.

35 25. Suomessa tulee pyrkiä siihen, että puun vuosikasvu käytetään täysimääräisesti hyväksi siltä osin,
36 kuin se on kestävästi mahdollista. Erityisesti puurakentamisen määrää on lisättävä.

37 26. Vero-ohjailun avulla kulutuksen painopistettä siirretään ekologisesti kestäväksi. Kulutusverojen
38 korotukset tulee kohdentaa saastuttavimpaan toimintaan ja haittatuotteisiin, kuten alkoholiin,
39 tupakaan ja epäterveellisiin ruoka-aineisiin.
40
41
42
43
44
45

- ⁴ Nykymääräiseen työkertymään päästäisiin esimerkiksi sillä, että tulevaisuuden työura olisi keskimäärin 20 vuotta nykyistä pidempi. Tällaisessa mallissa työuran ensimmäiset kuusi vuosikymmentä (20-70 vuotta) työskenneltäisiin kuuden tunnin työpäiviä ja työuran viimeiset kymmenen vuotta mielen virkeänä pitäviä neljän tunnin työpäiviä.

- 1 **Vastuullista vapautta, valvontaa ja vakautta finanssimarkkinoille**
2 27. Euroalueen valuviat korjataan. Jollei jokin maa osaa tai halua noudattaa kasvu- ja
3 vakaussopimuksen kriteereitä on sitä ensin varoitettava ja jollei tämä tepsä käynnistyy prosessi joka
4 johtaa maan erottamiseen yhteisestä valuutta-alueesta.
5 28. Kansainvälinen valuutan- ja arvopapereiden siirrosta perittävä vero otetaan käyttöön, jos tästä
6 saadaan aikaan kansainvälinen sopimus.
7 29. YK:n turvallisuusneuvoston rinnalle perustetaan kestävän kehityksen neuvosto, joka käsittelee
8 taloudellisen, luonnontaloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden ongelmia.
9 30. Finanssi- ja pankkisektorin on tulevissa kriiseissä kannettava suurempi vastuu ottamastaan riskistä.
10 31. Finanssi- ja pankkisektorin valvontaa tulee lisätä sekä kansallisella, eurooppalaisella ja
11 kansainvälisellä tasolla.
12
13

14 **Kansainvälistä vastuuta heikoimmista**

- 15
16 32. WTO:n Dohan kierroksen neuvottelut on saatettava päätökseen.
17 33. Elintarvikkeiden kulutuksessa on noudatettava läheltä lähelle periaatetta, niin maailmalla kuin
18 Suomessakin.
19 34. Maatalouden tukia leikataan hallitusti maailmanlaajuisella tasolla.
20 - Lopulta maksetaan enää pääosin luonnon epäsuotuisiin olosuhteisiin tai
21 ympäristötoimenpiteisiin perustuvaa tukea.
22
23 35. Kehitysapua korotetaan 0,7 prosenttiin bkt:sta vuoteen 2015 mennessä.
24 36. Kehitysavun vaikuttavuutta arvioidaan kriittisesti ja varat kohdistetaan tulokselliseen toimintaan.
25 37. Kehitysavun rinnalla tulee tukea vastuullisen markkinatalouden roolin vahvistumista.
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37